Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 262 (13976) | 1972 оной ноябрийн 5, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮ ХҮНЭЙ ҮГЭ

ОЁЛОЙ РДОНОЙ АЛНУУД

...Ө нютагуудта ажаһуудаг, мя- ...ү, ноохо, таряа, овощ Эхэ орондоо ...абэгээр тушаадаг хүнүүдэйнгээ ...татайгаар, баяртайгаар ажалла- ...ха хэрэгтэ бидэ, соёлшодой ... хубита ехэ.

...й өөһэдымнай оролдолго, ажал ...рһөө ехэ юумэн дулдыдадаг ... Би Оронгын хүдөөгэй соёлой ... ажал хүдэлмэри тухай тобшо- ...хөөрэхэ һанаатайб.

... энэ ордонние даагшаар би ... жэлээ хүдэлжэ байнаб. Энэ- ...шимэшье ехэ, хүнүүдтэ һайрха- ...ар хугасаа бэшэ гээшэ ааб даа. ...е һаань, эдээхэн найман жэлэй ... бага бэшэхэн дүй дүршэл ол- ...гэжэ һанагдана.

...й ордон... Энэ үгэ дуулаха бү- ...үбэлэй жабарлиг үдэшэ гү, али ... намарай харанхы һүни, нажар ...жаа дулаанда хурса галнуу- ...аарһаа ордон нюдэндэ хараг- ...дог. Мүнөө үбэлжэлгын эхи- ...хада, соёлшодой ажал хүдэлмэ- ...шье мэдэһээр, ехэ болонхой.

...ар соёлойнгоо ордоной дэргэдэ ...ада эмхидхэнхэйбди. Тэрээндэ- ...ба, зургаан хүн оролсоно. Гали- ...енова, Дарима Бадмаева, Цым- ... Цыремпилова, Түмэн Батуев гэг- ...агитбригадада оролсоно.

...й Улаан-Үдын аймагай «Улаан ...» колхоздо хонинной хорин зургаан ...һаалиин гурбан ехэ гүүртэ бии юм. ...агитбригадамнай Нарһата Тол- ...ойлэн, Янгаажан, Хонхор гэжэ ...удта байдаг отаранuудта ошожо, ...наада харуулһан байна. Эдэ ...нүүдэй урда тээ би өөрөө улас- ...ын байдал тухай тобшо- ... хөөрэжэ үгэдэгби. Тиихэ- ...дөөгэймнай библиотекые дааг- ...Алла Халматова шэнэ но- ...малшад, хонишодой дунда та- ...һүүлэй үедэ ямар зохёолнуудай ...һэн тухай богонихон хөөрэлдөө ...ээг юм. Һүүлээрнь агитбригады- ...шүүд буряад, ород, аха дүү бу- ...радуудай композиторнуудай дуу ...рдажа, уран шүлэг, шог уншажа, ...гүйсэдхэжэ, хүнүүдые баясуулна.

...үү дүй дүршэлэй булан»... Энэ ...соёлой ордоной ажал хүдэлмэриин ...хала хэрэгүүдэй нэгэн болоно

...ида түрүүшүүл олон. Жэшээлхэ- ...шан Пурводоржо Доржиев жэл ... ехэ амжалта туйлана. Мүнөө- ...дэ энэ нүхэрнай 100 эхэ хонин ... 100 хурьга бүрин бүтэнөөр аба- ... ногоон дээрэ табиа һэн. Тии- ...ощ ургуулагша Дугарма Бимбае- ...ибар, зунай хаһада гекта- ... 90 центнер овощ абаха ...й аад, 102 центнерые аба- .... Һаалишаднай мүн лэ амжал- ...һаалишан Агафья Суслова байг- ... юһэ һарын туршада үнеэн бү- ... 2403 килограмм һү һаагаа. Мүн ...һаалишан Нимацырэн Жапова ...нга үлүүтэй килограмм һү үнеэн ... һаагаа. Эдэ нүхэдэйнгөө дүй ... дэлгэрэнгыгээр харуулһан тус- ...ад түхеэрэнхэйбди. Эдэ хүнүүдэй ... ажал бусадта жэшээ болог лэ!

...ой ордоной совет тухай хэдэн ...эһээ урда жэлнүүдтэ соведэй- ...шүүдээр эндэхи дунда һургуу- ...ой залуу багшанар һунгагдадаг ... Харин мүнөө тэдэнэймнай олон- ...доо нютагуудта хүдэлхэеэ яба- ...һээ мүнөө манай соведтэ шэ- ...үүд орохонь.

... һайханай хүтэлбэрилэгшэгүй ..., энээнэй урда тээ тулидаг һэмди. ...гада эмхидхэхэ, концерт наада ... гэхэдээ, һайн бэрхэ наададаг ...гүй байха гээшэмнай муул хэрэг ...? Соёл гэгээрэлэй училищи ...дэ дүүргэһэн Сергей Нагас- ... жэлдэ манайда ерээ. Ехэ бэрхэ .... Эмхидхэхэдээ шадамар, баян ...надахадаашье һайн.

...ө манай соёлой ордоной дэргэдэ ...нуудай, оркестрэй хоёр кружок ... Тэдэниемнай Сергей Нагасла- ...бэрилнэ. Тиихэдэ драмкружок ...дэжэ эхилээ. Буряадай мэдээжэ ...ург Цырен Шагжинай «Һэш- ...һэн зүжэгые табиха түсэбтэйбди.

... һайханай бүлгэм. Ямаршье клуб, ... ордон одоол энээнгүйгөөр байжа ...гүй гэжэ би сэхэ хэлэнэб. Ма- ...ран һайханай бүлгэм муу бэшээр ...дэнхэй гээшэ ха. Жэшээлхэдэ, ...ондо Улаан-Үдын аймаг дотор ... уран һайханай харалгада ма- ...гэдэхи һуури эзэлһэн юм. Тии- ...е Улаан-Үдын телевиденидэ ошо-

жо, хэдэн дахин концерт табиһан байнабди. Энэ жэлдэ уран һайханай бүлгэмдэмнай 30 гаран хүн хабаадана. Эдэбхитэйшүүлыень тоолобол иимэ: Галина Цыденова, Клара Гармаева, Валентина Бадмаева, Янжима Ринчинова, Дарима Бадмаева, Цымжидма Цыремпилова, Түмэн Батуев, Валерий Батуев, Капитон Цыремпилов, Сергей Доржиев болон бусад.

Уран һайханай бүлгэмэйхиднай «Амаршалгын», «Талын уулзалга» гэһэн, эвенк арадай хурын хатарнуудые олоороо гүйсэдхэнэ. «Эхэ оронойимнай герб», «СССР ороноо магтан дуулана-бди», «Росси оромнай, һайн даа» гэһэн дуунуудые хүбүүд, басагадай хоор хангюурдана. Эдэ номернуудай хоорондуур уран шүлэг, шог ёгто уншагдана, богонихон сценкэнүүд табигдана.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтуулан, бүхы репертуар, программая тааруулан табинабди. Энэ жэлэй эхилһээр хори гаран концерт, наада хүн зондо харуулаа гээшэ хабди. Тэдэнэймнай олонхинь энэ агуу ехэ һайндэртэ зорюулагдаһан байгаа. Жэшээлхэдэ, үхибүүдые хамгаалгын уласхоорондын үдэр—июниин нэгэндэ эндэхи дунда һургуулитай хамта ехэ концерт табяа һэмди. Совет орондо ажаһуудаг зол жаргалтай үхибүүд тухай уран дуун, шүлэгүүд тэндэ ханхинаа һэн. Мүн соёлой ордоноймнай дэргэдэ тематическа үдэшэнүүд, аман журналнууд эмхидхэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, «Буряадай АССР-эй хото городуудаар болон һуурин тосхонуудаар», «Украина — аха дүү республикануудай нэгэн» гэһэн аман журналнууд эмхидхэгдээ һэн. Энээндэ «Улаан-Оронго» колхозой һаалишад, багшанар хабаадаа бэлэй.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтуулан хэхэ юумэмнай олон. «Клубуудай үдэшэнүүдэй фестиваль» гэһэн нэрэтэй ехэ үдэшые декабриин 10-да үнгэргэхэеэ бэлдэжэ байнабди. Аха дүү арбан табан республикануудай туғуудаар шэмэглэгдэһэн сценэ дээрэ ехэ концерт, элидхэл, наадан тусхай сценариин ёһоор табигдаха юм.

Хэдэн үгөөр соёлой ордонойнгоо бүхы хүдэлмэри тухай хөөрэхэнь бэрхэтэй. Богонёор хэлэхэдэ, КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые манай ажалшадай бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые шадал соогоо оруулна гээшэбди.

Колхозой партийна организаци ажал хүдэлмэринемнай шадамараар хүтэлбэрилнэ, ехэ туһална. Национальна костюмуудые абахадамнай, колхозой правлени туһалаа һэн. Зүгөөр Оронгын сельсоведэй гүйсэдкомой зүгһөө туһа үгтэнэгүй. Соёлоймнай ордоной зарим таһалганууд заһабарилагдахаар болошоо. Хоёр зуу гаран шэнэ һандали асаранхай, үһээдэ орохо материалшье абанхайбди, теэд сельсоведэй гүйсэдком ордон заһабарилха хэрэгые тооногүй гээшэ ха.

Түсэбүүднай ехэ. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ тухай һайса хэлэгдээ һэн. Шэнэ үедэ, коммунизмда ажаһууха, ажаллаха, амарха, һураха, тэмсэхэ хүниие хүмүүжүүлхэ гээшэмнай хүндэтэйшье, харюусалгатайшье хэрэг.

С. СОДНОМОВА,
КПСС-эй гэшүүн, Улаан-Үдын аймагай Оронгын соёлой ордонние даагша.

Республикымнай ажалшад октябриин һайндэрые ажалай амжалтаар угтана

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ, НООҺО ТУШААХА ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1972 оной ноябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан (нэмэлтэ даабаринтайгаар)	Һүн (нэмэлтэ даабаринтайгаар)	Үндэгэн (нэмэлтэ даабаринтайгаар)	Ноохон (нэмэлтэ даабаринтайгаар)
Баргажанай	71	104	3,1 дахин	110
Баунтын	88	103	—	—
Бэшүүрэй	79	83	130	92
Зэдын	96	95	96	104
Яруунын	70	87	114	96
Загарайн	70	81	204	92
Захааминай	98	100,9	—	101
Кабанскын	88	89	128	—
Хэжэнгын	65	87	114	87
Хурамхаанай	76	94	3 дахин	102
Хяагтын	93	85	151	100,2
Мухар-Шэбэрэй	88	88	103	97
Ахын	90	129	—	102
Прибайкалиин	82	90	100	—
Хойто-Байгалай	68	202	—	—
Сэлэнгын	72	87	22 дахин	101
Түнхэнэй	75	110	105	107
Улаан-Үдын	83	87	126	96
Хориин	67	91	155	88
Республика бүхыдөө:	82	90,1	120	98

МИЛЛИОНОЙ БОГОҺО АЛХАБАД

Үдэр хоногой ошохо тума социалис мүрысөөнэй эршэ улам шангадана. Хүдэлмэришэн бүхэн һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргажа, агуу ехэ Октябриин 55 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэжэ эрмэлзэнэ. Нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг Холбоолжоной уурхай соо эдэ үдэрнүүдтэ ажалай эршэтэ аялга замханагүй. Экскаваторай машинистнүүд, КРАЗ, МАЗ машинануудай жолоошод эдэбхи үүсхэл гарган хүдэлжэ байһаар.

Эрхим машинистнүүд П. И. Коновалов, В. П. Балалаешников гэгшэд жэлэй туршада 1 миллион кубометр газар малтаха социалис уялга абаһан юм. Октябриин 20-до энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлһэн тухайгаа баяр баясхалантайгаар дуулгабад. Залуу машинист А. К. Шевченко дүршэлтэй бэрхэ машинистнүүдһээ холо гээгдэнгүйгөөр хүдэлөө. Октябриин 26-да 1 миллион кубометр газар малтажа, түрүүшүүлэй тоодо оролсобо. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 200 мянган кубометр газар малтахаар шэнэ уялга абаа.

Холбоолжоной уурхайн нүүрһэшэд байгша оной юһэ һарын даабариһаа гадуур 46 мянган тонно нүүрһэ малтаа. Эдэнэр октябрь һарынгаашье даабари амжалтатайгаар дүүргэбэ. Үдэр бүри улам эдэбхитэйгээр ажаллажа, «галта шулуу» бүри ехээр малтана.

П. МЕДВЕДЕВ,
Галуута-Нуурай шахтоуправлениин партийна организациин секретарь.

ШЭНЭ ФАБРИКЫН ПРОДУКЦИ

Улаан-Үдын кондитерскэ фабрика һүүлэй үедэ ашаглагдаһан шэнэ предприятинуудай нэгэн. Карамельнэ, конфетнэ, бисквитнэ болон бусад цехүүдэй оньһожоруулагдамал поточно лининүүдэй заримаиинь ашаглалгада үшөө тушаагдаагүй байһаар. Гэбэшье фабрикын залуу коллектив һара бүхэндэ үйлэдбэреэ үргэдхэжэ, амтатай эдеэ хоол ехээр үйлэдбэрилэн гаргажа байнхай.

Кондитерскэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилэгшэд 1972 оной март һара соо нэгэ тонно ирис хэһэн байбал, сентябрь һарада 80 тонно ирис үйлэдбэрилэн гаргаа. Фабрикын ашаглалгада оруулагдаһан февраль һарада 7 тонно вафли худалдаа наймаанай организацида тушаагдаһан һаа, сентябрь соо 105 тонно үйлэдбэрилэгдэһэн байна.

Фабрикын коллектив мүнөө 48 ондоо амтата эдеэ хоол үйлэдбэрилнэ. Ажалшад фабрикын печени, шоколадна конфетэ дуратайгаар худалдан абана.

Һаяхан ашаглагдаһан энэ предприяти шэнэ, бүтээсэ ехэтэй техникээр хангагданхай. Халаан соогоо 2,5 тонно конфетэ хэхэ, жэлдээ 244 тонно вафли болгохо шадалтай пеэшэн-машина эндэ тодхогдоо.

Энэ коллектив республикын промышленна бусад коллективүүдтэй хамта ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ байна. Бисквитнэ цехэй коллектив (начальнигынь нүхэр З. Балашова, технолог Л. Ерeмёнок) даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Тэдэнэр 12 зүйлэй продукци үйлэдбэрилэн гаргана.

Конфетэ, печени хэгшэд, вафли баригшад халаанай даабари дүүргэхэ, һайн шанартай зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргахые оролдоно. Мүнөө тэдэнэй продукци үдэр бүхэндэ республикынгаа худалдаа наймаанай организацинуудта тушаагдадаг, ондоо областьнуудта эльгээгдэдэг болоо.

СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ өөһэдынгөө ажалай бэлэг бариха, амтата эдеэ хоол ехээр үйлэдбэрилжэ, худалдан абагшадай эрилтэ һайнаар хангахые тэдэнэр оролдоно. Фабрикын коллектив энэ жэлэй үйлэдбэриин даабарие декабриин 28 болотор дүүргэхэ гэһэн уялга абанхай.

П. КАЗАРИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдэлмэришэд А. Гладких (баруун гарһаа), В. Ефремова шоколадна конфетэ коробконууд соо хэжэ байна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ҮДЭР ЕРЭХЭ БҮРИ ЭРШЭТЭЙГЭЭР...

«Гээгдэжэ ябаһан нэгэшье хүдэлмэришэн байха ёһогүй» гэһэн уряатай социалис мүрысөөн Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллективэй дунда дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөндэ заводой бүхы цех, таһагуудай хүдэлмэришэд хабаадалсана.

Дизельнэ цехэй коллектив ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөө үүсхээд, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаһан байгаа. Продукци гаргаха, худалдаха табан жэлэй түсэбые 1975 оной декабриин 5 — Совет Конституциин һайндэр болотор дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 250 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ гэжэ хараалһан юм. Коллектив энэ жэлэй түсэб декабриин 25 болотор дүүргэхэ уялга абанхай.

Цехэй хүдэлмэришэдэй энэ үүсхэлыень партиин Железнодорожно райком һайшаажа, тэдэнэй жэшээгээр социалис мүрысөө дэлгэрүүлхыень районой бусад предприятинуудта дурадхаһан байна.

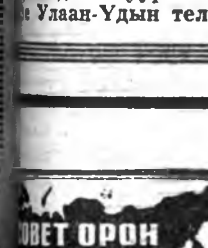
Мүрысөө үүсхэһэн коллектив хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана. Тэдэнэр заводой цехүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые батаар эзэлжэ ябанхай.

Заводой олон түрүүшүүл табан жэлэй даабарие 4,5 жэл соо дүүргэхэ уялга абанхай. Завод соогоо иимэ мүрысөө үүсхэһэн С. И. Маковейн даадаг бригада урдань абаһан уялгаяа дахин хаража үзөөд, табан жэлэйнгээ түсэбые 4,5 жэл соо бэшэ, харин 4 жэлэй туршада дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Семен Иванович Маковейн бригадын гэшүүд ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ, хүдэлмэриин сагые ашагтай һайнаар хэрэглэнэ. Тиигэжэ энэ бригада 8 часай даабарие 7 час соо дүүргэдэг болоо.

Тэдэнэй жэшээгээр энэ мүрысөөндэ оролсоһон үйлэдбэриин түрүүшүүл Я. И. Михайленко, С. Г. Щедрин, А. В. Грехнёва, В. К. Макаревич табан жэлэй даабарие 4 жэлэй хугасаада дүүргэхэ уялга абаа. Тэдэнэр мүнөө даабаряа халаан бүхэндэ 130—140 процент дүүргэжэ ябана. Мастерскэ участогуудай дундаһаа дизельнэ цехэй ахалагша мастер Н. Ф. Молокановай, вагон-заһабарилгын цехэй И. И. Щевцовой, механическа цехэй В. Е. Колодиной даадаг участогууд эрхимлэнэ.

Ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн заводой хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрээ. Энээнэй ашаар завод продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха энэ жэлэй түсэбые урагшатайгаар дүүргэжэ байна. Товарна продукци үйлэдбэрилхэ 10 һарын даабари болзорһоо урид, октябриин 25-да дүүргэгдэ. Коллектив даабариһаа гадуур 900 мянган түхэригэй товарна продукци үйлэдбэрилэн гаргажа, ажалай бэлэгтэйгээр Октябриин һайндэрые угтажа байна.

Москваһаа һаяхан абтаһан амаршалгын телеграмма коллективые шэнэ амжалтада зоригжуулан уряалба. Завод жэлэй 3-дахи кварталай үрэ дүнгөөр Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгаран гараад, СССР-эй Зам харилсаанай министерствын болон түмэр замай транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

ЛЕНИН ТУХАЙ ПЛАСТИНКАНУУД

...ВА. (ТАСС). «Дуугар- ...иана» гэһэн хүгжэм- ...екын жасада шэнэ ...нууд нэмэбэ. «Мело- ...э бүхэсоюзна фирмэ ...индэ зорюулһан хоёр ...астинка буулган гар-

.... Разливта» гэжэ ... 1917 оной июльдэ ...ушарнуудай һүүлээр- ... В. И. Ленинэй ажа- ... ябуулгануудта зо- ...хай. 1917 оной июль, август һаранудта В. И. Ленин сагай зуурын правительствын мүрдэлгэһөө хоргодожо, Разлив тосхондо байһан юм. Большевик Н. А. Емельянов, финн революционер Л. П. Парвиайнен гэгшэдэй үгэнүүд пластинкаһаа дуулдана. Тэрэ үеын В. И. Ленинэй ажабайдал, зэбсэгтэ восстаниие ударидаһан ушар, тэдэ һаранудта бэшэһэн зохёолнууд тухайнь пластинка хөөрэнэ. Тэрэниие шагнахадаа, 1925—1927 онуудта эмхидхэгдэһэн «Сарай», «Шалаш» гэжэ дурасхаалта музей сооғуур ябаад гараһан мэтэ болгодоно.

Хоёр пластинкаһаа бүридэһэн хүгжэмтэ шэнэ альбом «Ленин гурбан революци сооғуур» гэжэ нэрлэгдэнхэй. Эдэ материалнууд Ленин-революционер, трибун тухай, тэрэнэй гүн удхата зохёолнууд тухай хөөрэнэ. Крупская, Луначарский, Горький, Свердлов, Орджоникидзе гэгшэдэй дурдалгануудые шагнахадаа, сэдьхэл доһолмоор.

«Дуугардаг ленинианада» шэнэ пластинканууд һаяар нэмэхэ. СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойе угтуулан, «Ленин Казаньда», «Ленин Польшодо», «Ленин Шушенскада» гэһэн шэнэ хүгжэмтэ найруулганууд буулгагдаха. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанай материалнууд «Ленинэй туг дэлхэй дээгүүр намилзана» гэһэн альбом боложо гараха юм.

«СИБИРЯГУУД» ТУҺАЛНА

ТАШКЕНТ. (ТАСС). Узбекистанай барайтарай полинууд дээрэ ургаса хуряалгын хаһа дүүрэжэ байна. Барайгар тарилгын талаар ороной томохон район болоһон Каракалпакистанай совхозууд түсэбһөө гадуур продукци гүрэндөө тушаана. Аралай далай шадарай ажахынуудһаа 60 мянган тонно ургаса ороо. Хуряалгын хүдэлмэри хурдан түргэнөөр ябуулагдана. Шэнэ техникэ—гурбан зуун «Сибиряк» комбайн эндэхи таряашадта туһална.

Абаһан уялгынь тоосоондо орохо барайгар Хорезмын оазисай ажахынуудһаа асарагдажа эхилбэ. Гурленскэ районой «Коммунизм» колхоздо гектар бүриин 60 центнер тарян хуряагдаа. Коммунист—комбайнер Григорий Хван «Сибиряк» комбайнаар 700 тонно барайгар хадажа, түсэбһөө аяар зуун тонноор үлүүлээ. Энэнь Аму-дарьягай адагай нютагуудтахи эгээл ехэ үрэ дүн болоно.

Аму-Дарья, Сыр-Дарьягай губи талые элдүүрилһэнэй ашаар Узбекистандахи барайгарай полинууд энэ жэлдэ долоон мянган гектараар үргэдхэгдөө.

БАРУУН СИБИРИИН БУЛАД ГИГАНТ

НОВОКУЗНЕЦК. (ТАСС). Баруун Сибириин металлургическа заводто хоёрдохи конверторнэ цехэй һууридань түрүүшын кубометр бетон шудхагдаба. Энээниие «Кузнецкметаллурстрой» трестын Р. Янценай хүтэлбэрилдэг түрүү бригада бүтээгээ.

Баруун Сибириин булад хайлуулдаг энэ шэнэ үйлэдбэри орон соогоо эгээ томонь болохо юм. Хоёр конверторынь тус бүридөө 300 гаран тонныш багтаасатай. Энэнь мүнөө хүдэлгэгдэжэ байдаг агрегадуудһаа гурба дахин ехэ байха.

Энэ цех түрүүшээр жэлдээ дүрбэн миллион тонно булад хайлуулха хүсэтэй. Хоёрдохи конверторнэ цехынь 1973 ондо ашаглалгада орохо юм.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ЛЕКТОРНУУД БОЛОН БҮХЭСОЮЗНА «ЗНАНИЕ» БҮЛГЭМЭЙ БА РСФСР-эй «ЗНАНИЕ» БҮЛГЭМЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ ба ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулһанайнь түлөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Буряадай АССР-һээ

Шулунов Федор Ильичые — республикын «Знание» бүлгэмэй организациин правлениин дэргэдэхи научна методическа Соведэй түрүүлэгшэ, Новосибирскэ совет кооперативна худалдаа наймаанай институдай Улаан-Үдын факультедэй доцент.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1972 оной октябриин 30.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ГҮРЭНЭЙ АРБИТРАЖАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Гүрэнэй арбитражай эмхи зургаануудта үни удаан саг соо аша туһа ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Буряадай АССР-һээ

Балдынов Борис Васильевичые—Буряадай АССР-эй арбитражай ахамад арбитр.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1972 оной октябриин 6.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Б. С. САНЖИЕВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй НАУКЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Буряадай арадай түүхын ба культурын асуудалнуудые шэнжэлхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь ба республикада научна кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө Эрхүүгэй Гүрэнэй А. А. Ждановай нэрэмжэтэ университедэй КПСС-эй түүхын ба партийна байгуулалтын кафедрые даагша, түүхын эрдэмэй доктор профессор **Санжиев** Буянто Сайншаковичто Буряадай АССР-эй **Наукын габьяата ажал ябуулагша** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной ноябриин 4.

ССР-эй 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ПАРТИ МИНИИ ЖАРГАЛ ЗОХЁОГОО

Манай «Би—совет хүнби» гэһэн, гаршаг-анкетын асуудалнуудта Сэлэнгын аймагай Ноёхон нютагта ажаһуудаг пенсионер багша, эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэ А. Б. Будаева харюусана.

1. Совет хүн. Тэрэнэй эгээл һайн һайхан шэнжэ шанар тухай юу хэлэхэ байнабта?

2. Арадуудай хани нүхэсэл. Энээниие гэршэлһэн ямар жэшээ дурдахабта?

3. Минии хубиин хэрэг бүгэдын хэрэг. Энэ хадаа совет хүнүүдэй ажабайдалай ёһо заншал болонхой. Та өөрынгөө гү, али танил талынгаа ажабайдалһаа ямар жэшээ харуулха байнабта?

4. Совет хүнби гэһэн омог мэдэрэл хаана, хэзээ, ямар ушарта танай досоо түрэһэн байнаб?

5. Ёһотой совет хүнэй абари зан, шэнжэ шанар харуулһан, өөрынтнай гү, тала танилтайтнай тохёолдоһон ушар тухай хэлэжэ үгыт.

6. ССР Союзайнгаа 50 жэлэй ойе ямар амжалтатайгаар угтахаяа байһан эрмэлзэл, найдалнууд тухай хөөрэхыетнай уринабди.

1 Минии һанахада, анкетын 1-дэхи ба 5-дахи асуудалнууд адлирхуу удхатай гээшэ aаб за. Гэбэшье...

1929 ондо абамни намайе Тамчада тогтоһон гүрэнэй тэдхэмжын һургуулида абаашажа оруулаа һэн. 3-дахи классһаа эхилжэ долоодохи хүрэтэр һуража дүүргээд, багшын техникумдэ орожо, 1936 ондо һургагша болоо хүм. Мүн Самдан гэжэ ахамни 1933 ондо агуу гүрэнэйнгөө нийслэл Москвада һурахаяа ошоо һэн. Тиихэдэ юрын таряашан буряадай хүбүүнэй Москвада ошожо һураха гээшэ гайхажа, баясажа ханашагүй байһан. Ленин багшамнай тон һайхан гүрэн байгуулаа юм байна гэжэ абамнай аргагүй ехээр баярлаа бэлэй. Совет гүрэн—багша Ленинэй партяар байгуулагдаһан гүрэн—арад зонойнгоо ажаһуудалые бүхы дэлхэйн арадай түүхэдэ үзэгдөөгүй һайхан болгоо. Тиимэһээ совет хүнэй үзэл бодол тэрээндэл адли һайхан шэнжэтэй болоһон байна бшуу.

2 Ямаршье яһанай байбашье, хоорондохи илгаагаа ойлгохоошье болёо бэшэ юм гүбди? Арад зоноймнай хоорондохи харилсаан айл хүршэнэрэй түрэл хүнүүдэй харилсаан шэнгеэр һанагдадаг болошоол даа. Манай Ноёхондо 10-аад ондоо яһатан ажаһуудаг. Анханда Боохон нютагай Зина Макарова иигэжэ хөөрөө: «Би эндэ ерэһээр 2 жэл болооб. Һаалишанаар хүдэлнэб. Намайе гү, али ахалагша һаалишан Татьяна Закировае илгаха ябадал гэжэ үгы. Татьяна Закирова татар яһанай. Харин хэн нэгэнэй үбдөө һаа, малнуудыень харалсадаг, бэе бэедээ туһа хүргэлсөөд байдагбди. Ямаршье нютагта ошогты, иимэл **нэгэ амин** болоһон зон байхал.

3 Минии хубиин хэрэг—бүгэдын хэрэг. 1936 онһоо ажаллаһан хүм. Зүгөөр мүнгэ абахын тула хэшээлнүүдээ дүүргээд лэ, һургуулиин бүхы хэрэгтэ хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй байгааб. Эрид сэхээр зүбшэлсэ, оролсо гээд минии һэшхэл баадхадаг байһан юм. Мүн олониитын ажалда ябабални, өөртөө үмсын мал харууһалжа байһанда орходоо холо дээрэ, һанаа сэдьхэлдэм хүхюун баяр асардагша бэлэй.

4 30 жэлдэ багшалжа, 50 хүрэһэнөө тэмдэглэхэдэм, хамта хүдэлдэг нүхэдни, колхозни, сомон, аймагшье, республикашье, түрэлхидни, арад зомни тон анхаралтайгаар хабаадалсаа юм. Одоол тиихэдэ совет хүнэй ажалай баяр ямар ехэ омогорхол түрүүлдэг гээшэб гэжэ мэдэрээ бэлэйб.

5 Би совет хүн байһандаа, үншэн хоёр үхибүүе хүмүүжүүлээб. Юундэб гэхэдэ, тиимэ арга боломжо намда **минии гүрэн** үгөө ха юм. Хүбүүмни хоёр мэргэжэл олоод, айл болоо. Басагамни 9-дэхи класста һурана. Хоёр ашанартайб.

6 ССР Союзайнгаа 50 жэлэй ойе угтуулан, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадахаб. Пенсидэ гарааб гээд һуужа байха аалби?

ТООСООТО ҺУНГАЛТЫН ПАРТИЙНА СУГЛААНУУДҺАА

ХАРЮУСАЛГА, ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

АХЫН АЙМАГ

Һургуулиин коллективэй ажал хүдэлмэридэ партийна эхин организаци саг үргэлжэ нүлөөлжэ байха ушартай. Илангаяа һуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин асуудалнуудта ехээр анхаржа, һургуулиин, мүн багшанарай хүдэлмэридэ шэнэ һонин, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ тушаа оролдохо зэргэтэй, энэ талаар коммунистнуудай үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ шухала.

Орлигой дунда һургуулиин коммунистнууд энээн тушаа ехэхэн оролдолго гаргана, бодото жэшээ харуулжа ябана гэжэ һаяхан боложо үнгэрһэн тоосоото һунгалтын партийна суглаан дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордентой, Буряадай АССР-эй габьяата багша, коммунист Янжима Дагбаевна Дамбаева 20 гаран жэлдэ энэ һургуулида ажаллаха зуураа, жэл бүри эрхим амжалта туйлана. Һурагшадынь «4», «5» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр һуража, классһаа класста бултадаа ородог юм. Хэшээл үнгэргэхэдөө, нүхэр Дамбаева шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл хэрэглэхые оролдодог. Гадна Янжима Дамбаевна өөрынгөө мэргэжэл дээшэлүүлхэ түсэб табяад ажаллана. Энэ түсэбынь һургуулиин партийна организацида һайшаагдажа, залуу багшанарай дунда нэбтэрүүлэгдэхээр дурадхагдаһан байгаа.

Тэрэшэлэн ажалай багша В. Д. Осохеев, арадай гэрээлэй отличник Г. А. Иванова болон бусад коммунистнууд мүн лэ түрүү үүргэеэ дүүргэжэ ябана.

Элидхэлшэ — партбюрогой секретарь А. Ш. Аюшеева, үгэ хэлэгшэд — һургуулиин һуралсалай талые даагша Д. Д. Мункoнова, багша Д. Х. Цыбденова болон бусадай тэмдэглэһэнэй ёһоор, багшанарай ба һурагшадай ажалда НОТ нэбтэрүүлхэ, һургуули ба түрэлхидэй хоорондохи холбоо барисаа бүри бэхижүүлхэ, классай хүтэлбэрилэгшын хүмүүжүүлхы үүргэ дээшэлүүлхэ асуудалнуудта партийна организаци саашадаашье анхаралаа табижа байха ёһотой.

Суглаанда партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр П. Д. Марзаев хабаадалсажа үгэ хэлээ.

В. ГАЛСАНОВ.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГ

Аймагай ой модоной ажахын эмхиин партийна эхин организацида тоосоото һунгалтын суглаан болобо.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, партийна организаци үнгэрһэн тоосоото үедэ партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри яһала ябуулһан байна. Һара бүри партийна суглаан зарлагдажа, коллективэй ажабайдалай шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Коммунистнууд А. Д. Прокудин, И. И. Гридин, Б. Ш. Шоенов, Ц. М. Будаев болон бусад партийна суглаанда асуудал бэлдэлгэдэ, зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана, абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ хангахын тулада эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна.

Гэхэтэй хамта партийна организациин хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл бии гэжэ үгэ хэлэһэн олон коммунистнууд шүүмжэлээ. Профсоюзна организациин, нүхэдэй сүүдэй, арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэри һула, хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн һулаар эмхидхэгдэнхэй. Абтаһан социалис уялгануудай дүүргэлтэ саг соогоо шалгагданагүй, олондо мэдээсэгдэнэгүй. Эдэ шухала асуудалнуудта партийна организаци тэрэнэй секретарь һаналаа бага табина гэжэ коммунистнууд Б. Шоенов, Ф. Фролова, Д. Батуева гэгшэд тэмдэглэбэ.

Гадна зарим коммунистнуудай зүгһөө партийна ба ажалай журам хазагайруулха ушар үзэгдэнэ.

Эдэ дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээнүүд тоосоото һунгалтын суглаанай баталан абаһан тогтоол соо хараалагдаба.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

УЛААН-ҮДЭ

Городой «Горзеленстройн» коллектив байгша ондо муу бэшээр ажаллажа байна. Түрэл хотоёо сэсэг ногоогоор бүрхөөхэ түсэбөө тэдэнэр амжалтатайгаар дүүргэбэ. 99 мянган дүрбэлжэн метр талмайда ногоон таригдаа, 3 миллион 230 мянгаад сэсэг, 66 мянга гаран модон һуулгагдаа.

Эндэхи коммунистнууд марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха һургуулида һуралсажа, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлнэ. Коллективтэ түсэбэй ёһоор лекци, элидхэлнүүд уншагдана, политическэ мэдээсэл, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ, ханын газетэ ба дайшалхы хуудаһанууд саг болзортоо гаргагдана.

Эдэ тоо, баримта... хан болоһон тоосоо... галтын партийна ... дээрэ дурдагдаһан ...

Зүгөөр элид... парторганизациин ... А. И. Морозова, ... зүбшэн хэлсэлгэ... далсаһан коммун... Л. А. Доржиев, И. ... нов, П. Р. Яковле... бусад коллективэй... тийна организаци... мэридэ бии байһан... нуудые элирүүлжэ... шүүмжэлбэ. Сэсэг... рилгын шанар муу... хойноһоо һайн ... хэгдэнэгүй, энээн... боложо, гүрэнэй мүн... ри миин хосорно ... дэглэгдээ.

СССР-эй байгуу... 50 жэлэй ойн ... абаһан социалис ... даа дүүргэхын түлөө... дэ бүхы коллектив... хитэйгээр элсүү... тийно-эмхидхэлэй, ... скэ хүдэлмэри бүри... руулха, коммунист... эдэбхи үүсхэл хүгж... рүү үүргыень дээ... асуудалнуудта парти... лаанай абаһан тогт... ехэ анхарал хандуу...

Д. КОЛМА...

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

БАРИЛГАШАД

Модо сабшаха абян холуур сууряатана. Барилгашад сүлөө забдагүй хүдэлжэл байнад. Тэдэнэй минута соошье тамхилжа һуухань харагданагүй. Залуу барилгашан Анатолий Эрдынеев урмаа хухарһан хэбэртэй.

— Иннокентий Осипович! Юун шүдхэрөө иигэжэ унатараа хүдэлнэ гээшэбибди. Бага зэргэ нюргаяа тэниилгэжэ амархада ядаг юм,— гэжэ модо сабшаха зуураа хэлэбэ. Гэнтэ һүхын хурса эрш модондо гүнзэгыгөөр шааглажа, Анатолий хэды саг соо носолдобо.

— Хари, хари. Хамар доро һайса хаража хүдэлхэ хэрэгтэй гэжэ хэлэдэг бэзэб! Тала руу хаража байгаад ямар барилгашан модо сабшадаг юм. Һайн модо хэрэгһээнь гаргахашни. Бэеэ гэмтээхэш,—гэжэ бригадир Иннокентий Осипович Колмаков залуу нүхэртөө хэлэжэ байгаа һэн. Тэрэ сухалдаһанай, шүүмжэлһэнэй ямаршье тэмдэг үзүүлбэгүй.

Анатолий дэмы юумэ хэлээб гэжэ һанахадаа, ашаһэн хэбэртэй дуутайхан хүдэлжэ оробо. Хурамхаанай аймагай Һахалиин совхозой малшадта бодхоогдожо байһан энэ байрые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ барилгашад яһалал оролдожо байна ха юм. Тиигэн гэхэдэнь Анатолий амаржа, нюргаяа тэниилгэхэ һанаатай зугаа гаргаба ха юм. Гэнэн хонгор ябахаш иимэл ха юм даа. Ямар нэгэ алдуу хээд гү, али дэмы юумэ хэлээд, тэрэнэйнгээ түлөө һанаа сэдьхэлээ зобоохош. Теэд Иннокентий Осипович Колмаков олон юумэ хэлэбэгүй ха юм.

Анатолий Эрдынеев хэдэхэн һара соо тэрэнэй бригадада хүдэлжэ байна. Урдань һүхэ барижа, модоной хэлтоһошье унагаажа үзөөгүй аад, мүнөө шэнэ барилгада хабаадалсажа байна. И. Колмаков, Б. Данзанов гэгшэд яажа һүхэ барижа модо сабшахыень һургаа. Эдэнтэй хамта хоёр бүлэ айлай орохо хэдэн гэр Хурамхаанай совхоздо барилсаа һэмнай. Хоёр бүлэ айлай орохо гэр оройдоол хорёод үдэр соо барижа дүүргэхэдэнь, ямар ехээр гайхаа һэм. Бэрхэ барилгашадтай хүдэлжэ эхилһэндээ урмашан баясаа. Ажабайдалайнь намтар тиимэшье баян бэшэ. Дунда һургуули, тиигээд сэрэгэй албан. Тэрэ өөрынгөө дураар барилгада ерээ. Иимэ бэрхэ барилгашадаар хүдэлхэб гэжэ ой ухаандаашье шэбшээгүй ябаа бшуу.

Байгша оной май һарын эхиндэ Һахалиин совхоздо эбэртэ бодо малай байра барихаяа ерээ һэн. Совхозой директор Александр Ксенофонтович Толстихин барилгашадые баяр баясхалантайгаар угтажа:

— Ехэ хүйтэнэй болохоһоо урид барижа дүүргыт даа. Хуушан байрамнай ехээр муудашоо, — гэжэ барилгашадта хандажа байгаа бэлэй.

Хоёр зуун эбэртэ бодо малай байра бариха гээшэмнай тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ ха юм. Зарим барилгашад иимэрхүү барилга арбаад һара соо хэдэг. Теэд Иннокентий Осипович Колмаков барилгашадтайгаа хамта шэнэ барилгын талмай дээрэ ерэжэ, эндэ асарагдаһан барилгын материал хараад, тоолоод үзэхэдөө, зургаан һара соо энэ барилгаяа дүүргэхэ байхабди гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хэлэбэ. Анатолий Эрдынеев бригадирайнгаа үгэдэ этигэн ядажа байгаа һэн бшуу. Гэбэшье барилгашад үгэдөө хүрэжэ шадаа.

Иннокентий Осипович Колмаков арбан табадахи жэлээ барилгада хүдэлнэ. Энэ саг соо Хурамхаанай аймагай олохон ажахынуудта байрын гэрнүүдые, кошарануудые, эбэртэ бодо малай байрануудые барижа, һаалишад хонишодой һайшаал магтаалда хүртэһэн. Залуу барилгашадые өөрынгөө мэргэжэлдэ тон дуратайгаар һургадаг. Модошо дархашуул Базар Данзанов, Алексей Трифонов гэгшэд хэдэхэн жэлэй саана барилгада ерээ. Эдэнэр мүнөө дүршэл шадабаритай, бэрхэ хүдэлмэришэд болонхой. Энэ түрүү хүдэлмэришэд халаанайнгаа даабари 45—50 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Нүхэр Колмаков залуу хүдэлмэришэдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Бригадынь булта хүдэлмэришэд һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэхэ гэжэ оролдожо байдаг. Энээн дээрэһээ эдэнэр абаһан даабаряа болзорһоонь урид дүүргэжэ шадана.

Иннокентий Осипович Колмаков олон барилгашадые хүмүүжүүлээ. Урдань тэрэнэй бригадада хүдэлһэн модошо дархан Пантелей Елшин мүнөө барилгашадай бригадые даана. П. Елшинэй бригадын хүдэлмэришэд мүнөө Хурамхаанай аймагай түб һууринда 16 бүлэ айлай гэр шулуугаар барижа байнхай. Наймадахи табан жэл соо эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлһэнэйнгээ түлөө П. Елшин «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан юм.

«Һурагшадайнгаа» иимэ амжалтатайгаар хүдэлжэ байһандань И. О. Колмаков урмашан баясажа байдаг. Булта барилгашадай иимэ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байхыень тэрэ яһала хүсэдэгшье.

«Бурятцелинстрой» трестын Хурамхаанай 3-дахи СМУ-да ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, дүршэлтэй бэрхэ хүдэлмэришэд олон юм. Эдэнэр хонишодто, һаалишадта гэрнүүдые һайнаар бариха гэжэ эрмэлзэдэг. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ шададаг шье. Хурамхаанай барилгашад байгша оной юһэ һара соо 1.318 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаритай аад, аяар 1.397 мянган түхэригэй барилга хэһэн байха юм. Жэлэйнгээ даабари байгша оной декабриин 5-да дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 100 мянган түхэригэй барилга хэхээр социалис уялга абаһан.

— Манай олохон барилгашад халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. И. О. Колмаков, П. Н. Елшин гэгшэдэй даадаг бригадануудай хүдэлмэришэд ерэхэ жэлэй январь һарын түсэбөөр хүдэлжэ байна. Иимэ ажалша зон урдаа табиһан зорилгонуудаа бэелүүлжэ шададаг бшуу даа,—гэжэ Хурамхаанай 3-дахи СМУ-гай начальник Василий Александрович Петелин хэлэжэ байгаа һэн.

Һүүлэй үедэ Хурамхаанай, Баргажанай аймагуудай колхоз, совхозуудай һуурин тосхонууд, отара, фермэнүүд шэнээр һэргээн баригдажа байна. Эндэхи хүдөө барилгашад гоё һайхан, дулаан гэрнүүдые бүри олоор бариха гэһэн шухала зорилго урдаа табижа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ.

Баргажан голой эрьедэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор барилгашад ажаллана. Хоёр зуун толгой эбэртэ бодо малай байра талын дунда ербын бодоод, олон сонхоороо яларан харагдана. Хэдэхэн хоногой үнгэрхэдэ Һахалиин совхозой һаалишад шэнэ дулаан байра соо үхэрнүүдээ оруулха. Эдэнэр бүри ехэ һү һаажа, аймаг соогоо суурхаха. И. О. Колмаковой бригада шэнэ барилга хэхэсэ бэшэ ажахынуудта яарахал даа. Эдэнэр СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай алдарта хэрэгүүдээр угтажа байһандаа урматайнууд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хурамхаанай 3-дахи СМУ-гай эрхим барилгашан И. О. Колмаков.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Байгаалиин баялиг — бүгэдын баялиг

Уһанай аша туһа ехэ

Тээмэндэ боложо дүүрэһэн СССР-эй Верховно Соведэй наймадахи зарлалай IV сесси дээрэ байгаалиие саашадаа бүри һайнаар сахин хамгаалжа, байгаалиин баялигуудые ашагтайгаар хэрэглэхэ хэмжээнүүд тухай асуудал дэмы хэлсэгдээгүй байха.

Һүүлэй жэлнүүдтэ океан, далайн уһые, мүн огторгойн агаарые сэбэр байлгаха талаар манай Эхэ орондо горитойхон хэмжээнүүд хараалагдана. Тингэжэ промышленна предприятиин хэрэглэһэн уһан тусхай түхеэрэлгээр һайса сэбэрлэгдэдэг болоо.

Һаяхан болоһон СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо депутат В. А. Кириллин өөрынгөө элидхэл соо манай орон дотор арадай ажахые уһаар хангаха талаар горитойхон хэмжээнүүд хараалагдана гэжэ онсо тэмдэглээ бэлэй. Эхэ орон доторнай бүхыдөө 3700 километр утатай каналнууд малтагдажа, гол мүрэнэй уһанай урасхалые хубилгаха 400 кубическа километр уһанай багтаамжатай 200 гаран томо сөөрэмүүд баригдаһан юм.

Гэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ сэбэр уһанай нөөсэ арбилха, ашагтайгаар хэрэглэхэ гээшэ дэлхэйн шухала асуудалнуудай нэгэн болонхой. Юуб гэхэдэ, сэбэр уһаар хангаха эрилтэ жэл бүри улам үргэдэжэ, хүсэд хангаха талаар сошордомо байдал тохёолдожо байна. Промышленна талаараа онсо хүгжэнги гадаадын зарим оронуудта сэбэр уһанай нөөсэ саашадаа дууһаха туйлдаа хүрэжэ, һанаа зоборитой боложо байнхай. Эгээл тиимэһээ сэбэр уһанай нөөсые лаажашье һаань гамтайгаар ашаглаха гээшэ гол шухала асуудалнуудай нэгэн болоно бшуу.

Манай Эхэ орон арад зоной, амитадай хэрэглэхэ сэбэр уһанай аргагүй ехэ нөөсэтэй юм. Тиимэһээ мүнөө орон доторнай энэ нөөсэеэ ашагтайгаар хэрэглэхэ гол зорилго табигдаад байна.

СССР-эй Наукануудай академиин уһанай нөөсэ шэнжэлхэ институдай мэдээсэһэнэй ёһоор, Эхэ орондомнай ойрын 15—20 жэлэй туршада сэбэр уһаар хангалга 2—2,5 дахин нэмэхэ байна. Партиин хараалһан зорилгонуудые сүм бэелүүлхын тула 1985 ондо уһалагдадаг таряалангай, сабшалан, бэлшээриин газар 21 миллион гектар болотороо үргэдхэгдэхэ түсэбтэй. Тэрэшэлэн коммунально-ажаһуудалай болон промышленностиин эрилтэ баһал эрид нэмэхээр хараалагдана.

Манай Эхэ орон дотор бүхыдөө 4700 кубическа километр уһатай гол мүрэн урдадаг байна. Харин газар дорохи уһанай урасхал 1 мянган кубическа километрээр багсаагданхай. Гэбэшье энэ бүхы уһанай нөөсэ жэгдээр ашаглагданагүй. Бүхы нөөсын 85 процентнь уһа хэрэглэхэ предприятинуудһаа холо байһандаа океан руу шудхадаг.

Буряад орондомнай тунгалаг уһата гол мүрэн яһала олон юм. Жэшээлбэл, Сэлэнгэ, Сүхэ, Хёлго, Үдэ, Зэдэ мүрэнүүд гол түлэб ажахынуудай нэлэнхы тала дайдын дундуур урдадаг байна. Тиимэһээ эдэ гол мүрэнүүдэйнгээ уһые республикынгаа арадай ажахыда ашагтайгаар хэрэглэхэ гээшэ мүнөө шухала зорилго болоод байнхай. Саашадаа манай республикын промышленность болон хүдөө ажахы хүгжөөлгэдэ гол мүрэнэй тунгалаг уһан горитойхоноор гаргашалагдахаар хараалагдана. Жэшээлбэл, гүрэн түрэмнай ойрын жэлнүүдтэ аймагуудай ажахынуудай уһалагдадаг газараа улам үргэдхэхынь тула 58,1 миллион түхэриг мүнгэ зөөри һомолһон байна. Энэ яһала ехэ гээшэ ааб даа. Һомологдоһон энэ зөөриин хүсэд гаргашалагдаад байхада уһалагдадаг газар 16 мянган гектараар үргэдхэгдэжэ, 20 мянган гектарай намаг налхи хатаагдаха ба 145 мянган гектар бэлшээри уһалууритай болохо хараатай. Энэ ехэ хүдэлмэриие хүсэд бэелүүлхын тула ойрын жэлнүүдтэ Сундульгиин, Кабанскын, Молчаново-Гурулевскын намаг хатааха, уһалууриин системэнүүд шэнээр баригдаха байна. Тиихэдэ Бэшүүрэй уһалууриин системэ шэнэлэгдэн заһабарилагдахаар түсэблэгдэнхэй.

Эдэ бүхы барилга хэхын тула предприяти, ажахынуудай мэргэжэлтэд али зэргын ехэ уһанай гаргашалагдаха байһыень уридшалан тооложо, хараадаа абадаг юм. Тиигэжэ сэбэр уһаяа шадаал һаа, ашагтайгаар хэрэглэхые оролдоно бшуу. Жэшээлбэл, 1 тонно шэниисэ ургуулжа абхын тула жэлдээ 1500 тонно уһан гаргашалагдана. Харин 1 тонно рис ургуулгада аяар 4 мянган тонно, мүн эдэ шэнээн хэмжээнэй хлопок абалгада бүришье һаа ехэ—10 мянган тонно уһан гаргашалагдадаг байна. Гадна промышленна предприятинуудай гаргаһан продукци бүхэндэ мүн лэ горитойхон хэмжээнэй уһан гаргашалагдана. Жэшээлбэл, 1 тонно хирпиисэ хэхын тула 1—2 тонно уһан гаргашалагдадаг юм. Тиихэдэ 1 тонно булад гү, али саарһа үйлэдбэрилгэдэ 250—300 тонно уһан хэрэгтэй болодог байна. Юрэдөө нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, предприяти, ажахынуудай үйлэдбэрилжэ гаргаһан продукци бүхэндэ тон ехэ сэбэр уһан гаргашалагдана гээшэ. Тиимэһээ гол, мүрэнэй сэбэр уһа ашаг ехэтэйгээр гаргашалха гээшэ мүнөөдэрэй гол шухала зорилго байһан зандаа гэжэ үшөө дахин лаблан хэлэлтэй.

Үнгэрһэн 8-дахи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүдые харахада, манай республика дотор уһалагдадаг газарай ашаг шэмэ үшөөл бага байһаар гэжэ тэмдэглэлтэй.

Тиихэдэ Загарайн, Хориин, Сэлэнгын аймагууд гектарай оройдоол 9 центнер шэниисэ, 85 центнер кукуруза хуряагаа. Харин Хяагтын аймагай ажахынуудта уһалагдадаг газарай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ, үнгэрһэн 5 жэлэй туршада гектарай дунда зэргээр 16,7 центнер ... шниисэ, 207 центнер кукур... эшэ набша хуряажа, ... дадаггүй газарайхиһаа ... рай 5,8 центнер шэн... 80,2 центнер кукуруза ... абаһан байна. Гэбэшье ... дэнь абажа харахада, ... ликымнай ажахынуудай ... лагдадаг газарһаа абтаһан ... гаса уһалагдадаггүй хө... зарайхиһаа гектарай мян... центнер шэниисэ, 31,1 ... нер кукуруза ехээр ... һан байна. Эдэ бүхы ... дые согсолон харахада ... лагдадаг газарай ашаг ... һүүлэй жэлнүүдтэ уда... нэмэжэ байнхай.

Манай орон дотор гектарһаа 1900 центнер с... свёкло, 1200 центнер ... таабха, 209 центнер ... за, 70 центнер шэнии... центнер просо ургуулжа... жаһан дүй дүршэл яһала... Гадна Буряад орондо ... шэниисын, кукурузын ... гаса ургуулһан түрүү ... захаһаа олон юм.

Аяар бүри 1947-... онуудай үеэр Социалис... лай Геройнууд Н. Б. ... Б-Ц. Т. Тугутов, С. Б. Чой... И. М. Терентьев, Ц. Б. ... дунов, Е. А. Труб... Н. Е. Конев, Р. В. Эрд... Х. Д. Хуриганов, С. К. ... лев гэгшэд гектар ... 30—33, 53 центнер ... хуряажа, Буряад орон... ниисын баян ургасы... абтаха байһыень бодо... рэнь гэршэлжэ үгөө һэн. ... хэдэ мүнөө үедэ Е. П. ... вой, П. П. Челночковой ... бэрилдэг бригаданууд ... даһан газараа һайнаар ... рилжэ, гектарай дунда ... 20 центнер шэниисэ ... шэдгүй ургуулжа ... зандаа. Зүгөөр иимэ ... жалта туйлаһан түрүү ... ажахы бүхэндэ яһал... ааб даа. Теэд үнэн дээрэ... жа харахада, гектар ... 30-40 центнер ... 500-600 центнер ку... 200-300 центнер хар... хуряажа абалга эгээл ... шата гэхын аргагүй. Юр... хэдэ, уһалагдадаг газара... наар элдүүрилжэ, ... на үтэгжүүлгэ ехээр ... таряалангаа һайнаар ... һалбал, үшөө ехэ баян ... са хуряагдаха байна ... Тиимэһээ саашадаа эдэ ... шүүлэйнгээ дүй дүршэл... лан абажа, улам дэлгэ... түрүү онол аргануудые ... даа үргэнөөр нэбтэрүүл... лоно.

Уһан! Хэды сэнтэй ... Сэбэр уһаяа гамтайгаар ... гашалжа, ашаг үрэ ... гээр хэрэглэжэ, республика... гаа арадай ажахые хурдан... гэнөөр хүгжөөхэ гээшэ ... арадай зорилго мүн.

А. АЛЕКС...
СССР-эй Наука... академиин Сибир... отделениин Буряад... филиалай байга... шэнжэлхэ эрдэм... институдай науч... хүдэлмэри...

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. М. СЕМЕНОВТО БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ЭКОНОМИСТ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын түмэр замай транспортын предприятинуудта экономическа хүдэлмэриин түрүү аргануудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин финансова таһагай начальник **Семенов** Григорий Михайловичта Буряадай АССР-эй габьяата экономист гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1972 оной ноябриин 4.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Л-Д. МИТАПОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан республикын ой модоной ажахыда үни удаан саг соо аша туһа ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө «Забайкаллес» комбинадай начальнигай орлогшо **Митапов** Лобсон-Доржые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1972 оной ноябриин 4.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. А. ТИХОНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан республикын дотоодын хэрэгүүдэй министерствын эмхи зургаануудта үни удаан саг соо аша туһа ехэтэйгээр хүдэлһэнэй түлөө Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй Министерствын гүрэнэй автомобильна инспекциин начальник **Тихонов** Анатолий Андреевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1972 оной ноябриин 4.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. С. АВТУШЕНКЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан республикын партийна, совет ба хүдөө ажахын эмхи зургаануудта үни удаан саг соо аша туһа ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын туһалагша **Автушенко** Сергей Сергеевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1972 оной ноябриин 4.

ТАБИН ТАБАН ОДОТО ДУУН

ПУБЛИЦИСТИКЭ

1.

БАЙГША оной август hара соо Москватай түб ...видениин дамжуулга ха... hуубаб. Мэдээжэ уран ...олию Сергей Сергеевич ...рнов «Поиск» гэhэн дам...ага эхилхэ зуураа, Бу... ороноймнай хүдэлмэри... ангиин түлөөлэгшэд — ...-Удымнай локомотив... заhабарилгын заводой ...а токарь Борис Захаро... Поздеев энэл заводой ...ьнэ цехэй начальник ...сим Николаевич Оширов ...о үгэ үгөө hэн. Ехэл ...орхомоор байгаа даа. ...рын малша буряадай хү... мүнөө Социалис Ажа... Герой Анисим Оширов ...вагай, түб телевиденидэ ...элэжэ байна. Шагнаг... омогорхогты, нүхэд! Энэ ...арнай юун тухай хэ...об? Анхарагты, ханинар! ...лмэришэн хүнэй нэрэ ..., тэрэнэй уялга тухай ...ад хүбүүн Эхэ ороной... зүрхэн, табан түбиин ...шэ арадуудай харасаяа ...үүлдэг, тэдээндэ эти... найдал олгодог агуу Москваhаа хэлэжэ байна ха юм.

Октябриимнай хубисхалай болоогүй, тиихэдэ арбан долоон ондо Соведүүдэй засагай тогтоогүй hаа, иимэ юумэ үзэгдэхэгүй hэн. Коммунис партиимнай сэсэ мэргэн ударидалга доро табин жэлэй туршада хэhэн алхамууднай нарата Дэлхэйе, Галактикые гайхуулна бэшэ гү?

Энэ болоhон хубилалтанууд гансахан хүнэй, Анисим Ошировай хуби заяан дээрэ эли тодоор харагдана.

Улаан-Үдын түмэр замай техникум дүүргэhэн, hахалаа үшөө хюhажа үрдеэгүй хүбүүн электригэй диплом абанхай, ПВЗ-дэ ажаллахаяа ерээ hэн. Түрүүшынь багша хэн hэм? Агуу ород арадай түлөөлэгшэ Георгий Котлянин бэлэй. Аха нүхэдэй туhаламжа, өөрын оролдолго, галта зүрхэнэй эрмэлзэл, шулуун мэтэ хатуу зориг ямаршье юумэ бүтээдэг, ямаршье дабаа дабадаг hэмнай.

Анисим Николаевич заводто хүдэлхэеэ ерэhэн 1942 оноо hанаад, хүхюугээр мүнөөшье энеэдэг:

— Ногооншог лэ ябаа hэм.

Харин 1959 ондо Социалис Ажалай Геройн Алтан одо гартаа абахадаа, иигэжэ хэлээ hэн:

— Энэ үндэр шагнал табан тээшэнь элшэ тула сасанхай. Нэгэл элшыень абаха би эрхэтэйб. Дүрбэниинь ажалаймнай нүхэдэй.

Мүнөө Анисим Николаевич Оширов ЛВРЗ-гэй социалис хотодохи Октябрьска гудамжаар алхалха бүхэндөө аяар тэрэ 1917 оной намар үбэлэй ордоние эзэлэн абаhан эсэгэнэр, аханар тухай бодолгото болодог: «Минии үетэн «Аврорын» буудахые хоёр шэхээрээ шагнаагүй, хоёр нюдөөрөө хараагүй. Тиибэшье агуу Октябриие хамгаалжа, улаан шуhаяа адхаа. Эсэгэнэр, аханарайнгаа хэрэгые үргэлжэлүүлжэ ябана».

Нүхэр Ошировай хүтэлбэрилдэг дизельнэ цех мүнөө заводтоо түрүү тоодо оронхой. Цех соонь ямар яhатан хүдэлнэгүйб даа! Дүрбэн зуун табин хүн аха дүүнэр мэтэ эбтэй эетэйгээр ажаллана. Украин, ород, буряад, татар, казах, чуваш яhатанай түлөөлэгшэд Октябриин наран доро алхалжа бата нэгэ коллектив болонхой, СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэнэ.

Эдэл нүхэдые хаража, урмашажа, омогорхожо байхадаа, тэрэ холын арбан долоон оной hалхинда абтаhан, үлеэлгэhэн мэтэ болоноб.

«Агуу Октябрь,
Алдарта революци» —
гээд дабтахадам,
Шэрэм мэтэ
Шэрүүн намарай hалхин,
Үүрээр эртэ
«Аврорын» нээрээн,
Шэхэндэм дуулдыш
дахин!
Жадын үзүүртэ
Улаан тугай намилзаан,
Эрхэ сүлөө,
Золой түлөө
Жагсаал,
hүртэ жагсаал,
Нюдэндэм харагдыш!

2.

ТАБИН ТАБАН одото жэлнүүдэймнай жэл бүхэниинь бидэндэ тиимэ бэлээр дабагдаагүй. Зуун жэлэй хахадhаа ехыень хатуу тэмсэл дайн дажарай гал дүлэн соогуур дабан ерэбэбди.

Хаанашье ошогты, далайдашье шунгагты, замбуулиндашье дэгдэгты, газар доогууршье дабшагты — табин табан одоёо яларуулhан СССР оронноймнай hураг суу дуулахат, хүхэ сэнхир огторгойгоор, хүрьhэтэ дайдаар, элhэн губяар, саhата талаар алдар соло, hүртэ нэрынь сууряатахые шагнахат.

Хоридохи зуун жэлэй hалхин далбагыемнай үлеэжэ, шэнэ hайхан эрье тээшэ дүтэлжэл ябанабди. Үдэр, хоног, hара, жэл бүхэмнай илалтын дуунуудаар наяран, дэлхэй дээгүүр тугууднай хиидэнэ. Совет арадуудай эбтэй бүлэ соо алхалhан Буряад арадаймни омогорхол яhан ехэб даа!

Тээсгэн намар манайда айлшалжа ерэhэн харин ороной журналистнууд гайхажа, гэлыжэ ошоо бэлэй. Тэдэнэрэй гайхаханьшье зүб. Капиталай ямаршье орон соогуур ябаад үзыт, нүхэд! Иимэ ехээр хүгжэhэн промышленностьтай, бата экономикотой, уран зохёолтой, соёл культуратай арад Байгалай эрьедэ ажаhуудаг юм гэжэ тэдэ журналистнуудай олонхинь дуулаашье hаа, хаража үзөөгүй байгаа бшуу. Америкын Холбоото Штадуудта ажаhуудаг индеецүүд мүнөө хэд бэ? Хашуулжа зобоhон арад лэ!

Тиихэдэ манай басаган, СССР-эй арадай артистка Лариса Сахьянова Япон орондо хоёр hара тухай хатар наадаяа харуулаа, Афганистанай королиин ордондо «Персиин хатарые» гүйсэдхөө. Тиихэдэ мүнөө РСФСР-эй гүрэнэй шанда зууршалагдаhан Ким Базарсадаевнай Шотландиин ниислэл хото Эдинбургда буряад аялга ханхинуулаа. Баас хоолойто Лхасаран Линховоимнай мүнөө үедэ Энэдхэг газаа далайн залуу республиканудаар аяншалжа, дорюун аялгаяа татажал ябана.

Нэгэтэ Москвада Сириин түлөөлэгшэ Абдул нүхэртэй уулзахадам, тэрэмни иигэжэ асууhан юм:

—Танай тэрэ холо Байгал дээрэ Москвагайхидал адли иимэ олон машина, томо барилга, зайн гал үты ёhотой даа. Таанад ангуушад шэнги балгааhан урса гэр соо ажаhуудаг бэшэ гүт?

Тэрэ доронь Абдул нүхэрые Улаан-Үдэ хотодоо асараад, республикынгаа аймагуудаар, ажахынуудаар, ниислэлэйнгээ завод, фабрикануудаар ябуулжа харуулhайб гэжэ айхабтар хүсөө hэм.

Буряад орон тухайгаа хөөрэжэ эхилхэдэм, тэрэмни намда этигэжэ ядаhаншагаар амыем хараад hуужа байба. Талаан болоходо, Агуухэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, 1967 ондо хэблэгдэн гаргагдаhан «Совет Буряад» гэhэн альбом стол соомни байба. Тэрэнээ иража hуугаад, бишье хөөрэжэл мэдээ hаабзаб.

1959 ондо Москвада болоhон Буряадай искусство болон литературын декадын түгэсхэлэй концертын зураг хараад, Абдул нүхэрни миниингээ хөөрөөе анхаралтай шагнажа эхилээ hэн. Альбомой тэгэн дундуур толилогдоhон, Улаан-Үдэ хотымнай нэгэ үйлсэ — М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ гудамжын зурагые сириец нүхэрни хаража, тэрэнэйм тугаарай этигэжэ ядан байгааша hэжэг үглөөнэй манан шэнгеэр дэгдээ бэлэй.

— Зайн гэрэлгүй, радиогүй, клубгүй тосхон, hуурин Буряад орондомнай үгы юм. Баруун Европодо үнгэржэ байhан футболой наадые Хэжэнгэ нютагтаа, Улаан-Үдэhөө хоёр зуун модо, Москваhаа зургаан мянган километр холо hуугаад, телевизорээр харадаг хүм,— гэжэ хөөрөөгөө омогтойгоор дүүргээ hэм.

Энэл хөөрөөнэйнгөө забhарта сириец нүхэрөө хаража, тэрэнэй ерээдүйн тухай бодожо, Октябриин хубисхалай мандаатуй hаа, би, талын буряадай хүбүүн хэн ябаха бэлэй hэн биб гэжэ зүрхэеэ түшэгэнүүлэн hанаа hэм...

Табин табан одото жэлнүүд!.. Дабаан бүхэндөө илалтын томо одотой, дабаан бүхэндөө алта мүнгөөр ара үбэргүй бэшүүлhэн гайхамшаг түүхэтэй, совет арадайм, буряад хүбүүд, басагадайм гаталhан алдарта зам, шинии сууряан дэлхэйдэ үзэгдөөгүй баатаршалга, шэрүүн тэмсэлэй илалта болоо.

Хатуу балтаар дабтаhан,
Хадуур бүхөөр адхаhан,
Зайдан Днепр ургалhан,
Зайн галаар ярарhан,
Малгайдаа улаан одотой
Манай табан жэлнүүд!
«Социализмын наhан
тоотой,
Социализм мүхэхэ» —
гээд,
Шоолодог дайсад,
хаанабта?!
Шомшорон hалаа гүт
шортоол?!
«Социализм дүүрэн
илаа!» — гээд,
Совет хүнүүдни,
хэлээлта!

3.

ГАЙХАМШАГ үе сагта ажаhуунабди. Талын буряад хүбүүд, басагадай «тарнууд ганзагадаа, хүлнүүдынь дүрөөдэ» хүрэнхэй. Урдын хооhон, хуудам тала манайда үгы. Хонинноймнай торгон ноохоор нэхэгдэhэн хубсаhа, бүд хараад, Баруун Европо гайхана, заводоймнай хүдэлмэришэдэй бүтээhэн прибор, крануудта Ази, Африка үндэр сэгнэлтэ үгэнэ, манай дабтан бүтээhэн самолёдууд амгалан тайбанай ашаа шэрэн зуралзана.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

АРАД ЗОНОЙ АЖАhУУДАЛАЙ ХЭРЭГСЭЛ ХАНГАХА ХЭРЭГТЭ УЛААН-УДЭ ГОРОДОЙ ТҮБЭЙ ДЭЛГҮҮРЭЙ ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ НЭЭГДЭhЭН КОМБИНАТ ГОРИТОЙХОН ХҮБИТАЯА ОРУУЛДАГ ЮМ. ЭНЭ КОМБИНАДАЙ РАДИОМАСТЕРСКОЙ ХҮНҮҮДЭЙ ЗАХИЛНУУДЫЕ hАЙНААР ХЭЖЭ, ТҮСЭБӨӨ ХОДОДОО ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭДЭГ ЗАНШАЛТАЙ БОЛОНХОЙ. ЭНЭЭНДЭ МАСТЕР ВАЛЕРЬЯН ФИЛИППОВИЧ МОСКВИТИНАЙ УРАГШАТА АЖАЛАЙ ХҮБИТАНЬ ЕХЭ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КОММУНИС АЖАЛАЙ УДАРНИК, МАСТЕР В. Ф. МОСКВИТИН АЖАЛ ДЭЭРЭЭ.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ

ЗАХИЛ ХЭГДЭhЭЭР

Яруунын аймагай Исэнгын совхозой ажалшад ерэхэ 1973 оной газетэ ба журналнуудта захил эмхитэйгээр хэжэ байна. Эдэнэр «Буряад үнэн», «Правда Бурятии», аймагай «Улаан туяа» газетэнүүдые олон хэhэгээр, «Байгал» журналые 50 гаран хэhэг, хоёр зуугаад хэhэг түбэй газетэнүүдтэ захил хээд байна.

Мүн «Юбилейный» совхозой, «Победа» колхозой ажалшад хэблэл захилгада муу бэшээр хабаадалсана. Тиихэдэ Үдэ-Витимэй экспедициин геологууд, хүдэлмэришэд газетэ, журналнуудые олоор захина. Эдэнэр тус бүридөө 1—2 партийна журнал, республикын болон аймагай газетэнүүдые захиhан байна.

Нарhатын, Комсомольско, Гүүндын дунда hургуулинуудай багшанар газетэ, журналнуудые баhал олоор захиhан байха. Захил үргэлжэлhөөр.

В. БАЙБОРОДИН.

Эмхитэйгээр үнгэрбэ

«Буряад үнэн» газетые гушаад жэл соо захижа уншанаб. 14 жэлэй туршада хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшөөр ажалланаб. Манай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Тухум тосхондо 55 айл ажаhуудаг. Эдэнэй дунда татар, ород, удмурт яhатан бии юм. Энэ тосхондо колхозой 3-дахи отделениин гэшүүд ажаhууна.

Ноёхоной хэлхеэ холбооной отделениин даабаряар жэл бүридэ эндэхи айлнуудаар, холын гүүртэ, отарнуудаар ябажа, хэблэл тараадагби. Нютагай ажалшад 1973 оной газетэ, журналнуудые олоор захяа. Энэ харюусалгата хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэржэ, хамта дээрээ 780 түхэригэй захил абтаба.

Механизаторнууд Сергей Эрдынеев, Яков Фазлов, хонишод Завдат Хайрутдинов, Дашинима Романов, Вадим Воробьев, hаалишан Дулмажап Бадматарова, пенсионер Бальжи Магбунов болон бусад «Буряад үнэн», «Правда Бурятии», «Буряадай залуушуул», «Комсомольская правда», «Известия», «Правда» гэhэн газетэнүүдтэ, «Огонёк», «Сельский механизатор», «Крестьянка», «За рулём», «Здоровье» гэхэ мэтэ журналнуудта захил хэhэн байна. Нютагтамнай ажаhуудаг татар, удмурт яhатанай түлөөлэгшэд түрэл хэлэн дээрээ гарадаг газетэ, журналнуудта баhал захил хэбэ.

Колхозоймнай гэшүүд ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан уялгануудаа амжалтатай дүүргэжэ, энэ hайндэрые ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтахаяа эрмэлзэнэ.

С. БИЛИКТУЕВ,
хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэ.
Сэлэнгын аймаг.

Уншагшын hанамжа

«С У Р А Н З А Н»

...хэлдэ Ардан Ангархаев... «Суранзан» гэжэ ном ... Ном соонь нэгэ тууҗа ...нзан»), гурбан рассказ ...алта», «Түрүүшын ... «Бугын дуунай үеэр»)

...э зохидоор шэмэглэн ...hан гадартай ном гар...рихадаа, энээнэй урда ...эгүй, гаргагдаагүй темэ ... харуулхые туршаhан ... ном гэжэ мэдэрнэбди. ... студентнэрэй болон ...эй ажабайдал тухай ... Зүгөөр энэ темэ ном ...эн ехээр, олон тээhээ ...гдаа гэбэл буруу. ...дөөл энэмнай туршал... hаа, зүб хаш даа.

... литературын хүгжэл... ...абаадаагүй темэ, тиимэ... ...нэ үйлэ байдал харуу... ...ратлаха онол арга, бол... ... уран hайханай хэрэг... ... үгы байhан дээрэhээ ... урда ехэ бэрхэшээл... ... байhаниинь эли. Энэнь ... элеэр харагдана. Жэ... хэлэбэл, физикын түс... ...иинүүдээр энэ багахан ... дүүрэшэнхэй, олон ... тэдэниие буряадшал... ...хэрэггүй байгаа ёhотой ...харагдана.

...магнитна пленкэнуудай ... зохидол шэнжэлхэ арга танда бии». Энэ мэдүүлэл соо зохидол гэhэн үгэ мандан түрүүн «юумэнэй нэрын зохидол», «түлөөнэй нэрын зохидол» гэхэ мэтэ бодолнуудые hэргээнэ бэшэ гү?

Энэл ушарhаа бухы номой, тууҗын нэрэ мүн лэ урагшагүйгөөр үгтэhэн гэжэ hанахаар байна. «Суранзан» гэhэн үгэ ямаршье буряадhаа hураа hаа, тэрээндэ «газарай татаса» гэhэн физикын ойлгосые тоб байса нэрлэжэ шадахагүй, харин ородоор хэлэхэдэ, «магнит, түмэрэй зүйл татадаг юумэн» гэhэн ойлгосодол таараха бэзэ?! Урда саrhaa хойшо энэ үгын абажа ябаhан удхаhаа гадна, үшөө нэгэ удхатай болохынь тула сагшье, нүлөө үзүүлhэн үйлэ байдалшье хэрэгтэй байхал. Дээрэ хэлэгдэhэн хоёр ойлгосын хоорондо ехэхэн илгаа бии гээшэ.

Тууҗа яhала барагаар уншагдана. Юуб гэхэдэ, автор сюжедэй ябаса али болохоор hонирхолтой болгохые оролдоно. Зарим ушарта геройнуудайнгаа хэhэн үйлые манай хүлеэгээгүй зүг тээшэ ябуулжархиха юм. Теэд энэ сюжедэй «годиролтонууд» зарим ушарта үндэhэгүй байшахоо hанана. Жэшээлхэдэ, Галиие Дугартай (магазин соо) уулзуулхадаа, автор тэрэнэй үхибүүдтэ мээхэй дулаан, үхибүүтэй болохые хүсэдэг байhыень ехэ зохидоор бэшэhэн аад, hүүлдэнь героинидаа үхибүүень, үбгыень орхюулаад, Ирын гэртэ асарна. Тиигээд автор юундэшьеб Галиие Дугартай Даша Харламовай туhаламжаар ниилүүлхэ гэhэн аад, эрид буршажа, үбгэндэнь бусааха тээшээ болоно. Энэ зүрилдөөнэй шалтагаан мүн лэ ехэ үндэhэгүй байна. Доржо Дугар хоёрой сугтаа хүдэлhэниинь даншье бага шалгагаан болоно гэжэ ойлгоhон Ардан Ангархаев Галиие унтаандань «Дугар» гэжэ дуугаруулна.

Энэ бүгэдые харахада, тууҗын гол зүрилдөөнэй эли бэшэ байhаниинь тодо ха юм. Тиимэhээ ямар нэгэн тобшолол, ямар нэгэн зүрилдөөнэй шиидхэбэри гэжэ хаанаhаа байха бэлэй? Энээн дээрэhээ уншагшадта ойлгогдоогүй, нэгэн божо болбосороогүй олон тоото асуудалнуудыел табяад, тууҗа дууhашана. Дугар, Доржо, Галя, Коля, Хорло... Эдэнэрэй ажабайдал тууҗа соо хоорондоо зүрилдөө. Теэд саашаа юун болохоб?

Тобшолон хэлэбэл, тууҗа соо ажабайдалай олохон ушарта таараха оршон байдал хүсэдөөр болбосоржо шадаагүй. Тиимэhээ онсо, нэгэл дахин болоhон ушар болоод, дабтагдахагүй, ажабайдалда бэшэ ондоо ушархагүй байhаниинь ойлгогдомоор гээшэ. Харин ном соо бэшэгдэhэн юумэн бидэндэ дүтэ, бидэнэй өөhэдэймнайл иимэ юумэ үзэhэн мэтэ байгаал hаа, hайшаагдаха болоно ха юм.

Рассказуудайнь темэнүүд ондо ондоо. Нэгэн соогоо студентнэрэй яажа шалгалта үгэдэгые, нүгөөдэ соогоо түрүүшынхеэ машина жолоодожо рейсдэ гараhан хүбүүнэй ажалда дуратай, зүрхэ сэдьхэлэйнь хэды hайн hайхан байhан тухай харуулна. Энэ хүбүүмнай нарайлха болоhон эхэнэрые эмнэлгын газар абаашана. Тугалшадта хура бороо соо түлсэ асаржа үгэнэ.

Гурбадахи рассказ соогоо хоёр хүбүүдэй Дари басаганда дурлаhан тухай харуулна.

Хэдэн үгөөр хэлэхэдэ, ном олон тоото дутуу дундатай, тиигэбэшье авторай хэлэниинь hайн, мүн ажабайдалай зарим ушар хёрхоор хаража абадагынь тэмдэглэмээр. Теэд зохёолой үйлэ дан hанааhаа абтаhан гээшэ ха.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай дээдэ hургуулиин студент.

АЖАЛШАДЫЕ БАЯСУУЛБА

...адай гүрэнэй Х. Нам...й нэрэмжэтэ драмтеат... ...ллективэй нэгэ бүлэг ...ар Яруунын аймагай ...дта М. Каримай «Стра...уль», Д-Р. Батожабайн ...най уршагта ябадал... ... гэжэ зүжэгүүдые ха...

...агай түбэй ажалшад, ...», «Победа» колхо... гэшүүд, «Юбилейный», ... туяа» болон Исэн... совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд артистнарые халуунаар угтаа.

Аселиин ролиие («Страна Айгуль») гүйсэдхэhэн залуу артистка Людмила Дугарова харагшадта ехэтэ hайшаагдаа. РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Г. Ф. Лосев, П. Н. Николаев болон бусад артистнар бэлиг шадабаряараа онсо шалгаржа, зүжэг харагшадай сэдьхэлдэ удаан мартагдахагүй байха.

О. МИХАЙЛОВА.

Толилогдоhон бэшэг тушаа

ГЭМТЭ ХҮНҮҮД ХЭhЭГДЭЭ

...гша оной сентябриин «Правда Бурятии» га... толилогдоhон «Айл... хүндэлөө, өөhэды... мартаагүй» гэhэн ...спонденциие Буряадай ...эй Министрнүүдэй ... зүбшэн хэлсэхэдээ, ... дотор хэлэгдэhэн ба...нууд гол түлэб зүб гэ...дэрбэ.

...н-Үдын столовонуу... трестын директорээр ...ха үедөө кадрнуудые ... олохо хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаhанайнгаа, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудые хүтэлбэрилхэ хүдэлмэрие хинан шалгаагүй байhанайнгаа түлөө Н. Г. Кузьмин республикын худалдаа наймаанай министрэй орлогшын тушаалhаа сүлөөлэгдөө.

Хүнүүдые хонжон мэхэлhэн «Одон» ресторанай зарим хүдэлмэрилэгшэд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдажа, элдэб болзороор эрхэеэ хаhагдаа.

Хүдөө ажахы Советскэ Союз Германиин Демократическа Республика хоерой хоорондоо нягта холбоо барисаа байгуулhан ажахын hалбари юм. Жэл ерэхэ бүри хоёр ороной хоорондо харилсаа холбоониинь бэхижэжэ бэе бэедээ хүдөө ажахын машинануудые улам улам олоор абалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Кировец» гэжэ хүсэтэ совет тракторнууд Нойбранденбург округой тариашадта ерэхэ жэлэйгээ ургасын эхи табихадань туhа хүргэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

АГУУ ОРОНОЙ ҮЛЬГЭР ЖЭШЭЭ

Петор ШЮТТ, уран зохёолшо (ФРГ)

Дэлхэйн хоёрдохи дайнhаа бүри урии hургуулида ябажа эхилээ hэм. Совет орон тухай, Росси тухай багшанарай хөөрэhэн бүхы юумэн бидэниие айлгаха, hүрдөөхэ зорилготой байhан юм. «Большевик», «Кремль» гэhэн үгэнүүдые «аймшагтай», «аюултай» гэhэншүүгээр тайлбаридаг hэн. Москвае уруу дуруу, уур сухалтай хүнүүдэй ажаhуудаг, барагар байдалтай хото гэhэншүүгээр хэлэгшэ бэлэй. Тэдэ жэшээнүүд Совет оронииие муушалха, «Совет Россин жэшээhээ» немец арадые «аршалха», «уридшалан hэргылхэ» зорилготойгоор герман буржуазин ябуулдаг «хүмүүжүүлгын» нэгэ хубинь байгаа гэжэ хожомынь ойлгоо hэм. Минии танилсаhан, ханилан нүхэрлэhэн совет түрүүшын хүн — Ольга байгаа. Фашистнууд тэрэниие Германида баагаар асарhан юм. Тэрэ хүршэ фермэдэ hаалишанаар хүдэлдэг байба. Гэртэхинэйнгээ намайе «хэhээхэдэнь», тэрээндэ гүйжэ ошодог hэм. Нюдэнэйм нёлбоhо үгэ хүүргүйгөөр аршаад, уйдхартайгаар энеэбхилдэг бэлэй. Харин хажар газарта сэхээ хөөрэхэ хүниинь биил байгаа hэн хаб. Ольга өөрынгөө Эхэ орон тухай hургуулиин багшанарhаа тад ондоогоор хөөрэдэг hэн.

Ольга нэгэтэ үгы болошобо. Үнөөхи басаган хаанаб гэжэ асуухадам, тэрэнэй нэрыеншье дурдахые хориhон юм. Солдадууд тэрэниие «Зүүн зүгэй хүдэлмэришэдтэй» хамта абаашаад, карьер соо буудажа алаа гэжэ hүүлдэнь мэдээ hэм. Ольгын хүүрые олоо бэлэйб. Тэндэ жэл бүри, майн 8-да, ургаhаар сэрэгүүд табигдадаг байгаа.

***

М. Горькиин «Эхэ» гэжэ ном бага байхадаа уншаа hэм. Буржуазна хүмүүжэлтэй байгаашье hаам, тэрэ ном намайе ехээр гайхуулаа бэлэй. Би тиихэдээ шэнэ дэлхэй, шэнэ хүн тухай мэдэжэ абааб. Гэбэшье энэ дэлхэйе удаан саг соо ойлгонгүй ябааб. Тиимэ шэнэ хүнэй hанал бодолой түлөө тэмсэжэ эхилтэрээ нилээд ута зам гаталаа hэм.

Тэдэ жэлнүүдтэ Совет орон тухай, ород арад тухай мэдээсэлнүүдые, Советскэ Союздахи ажабайдал тухай, олон үндэhэ яhатанай соёл гэгээрэл тухай үнэн зүбыень ойлгохо гэжэ хаба соогоо оролдооб.

1970 ондо минии хүсэл бэелжэ, Советскэ Союзда түрүүшынхеэ ерээ бэлэйб. Август hара, Москвада СССР ФРГ хоёрой хоорондын договорнуудта гар табигдахаяа байhан үе hэн. Эдэ хэлсээнүүдые бэеэлэн баталхын тула улас хоорондын шахардуу байдалда дуратайшуултай хоёр жэл хахад соо тэмсэхэбди гэжэ хэмхайшье тиихэтэ hанаагүй.

Советскэ Союз намда үниин танил, мэдээжэ шэнги байгаа. Би гэртээ ерэhэн мэтэ байhан хүхюун ябабаб.

Улаан талмай дээрэхи Ленинэй Мавзолейдэ ород хүнүүдтэй хамта ошожо ябахадаа, оорын ажабайдал тухай, гаталан гараhан тойруу зам тухайгаа үшөө дахин бодомжолжо үзөөб.

Совет хүнүүдэй hайн hайхан сэдьхэлтэйе абаhаар лэ мэдэрээ hэм. Нэгэ үйлсэдэ иимэ ушарые hананаб: хүйтэншэг байгаашье hаань, намтай хамта ерэлсэhэн эхэнэр үйлсэдэ малгайгүйгөөр гараа hэн ха. Ондоо нэгэ эхэнэр зогсоод, косынкаяа тэрээндэ үгэбэ. Тэрэ бэлэгhээнь түрүүшээр арсабабди. Харин тэрэ эхэнэрнай, косынкаяа — ехэ юумэн бэшэл, таанар экскурсидаа хожомдожо болохот» гэжэ налархайгаар хэлээ hэн.

***

Советскэ Союзай арадуудай ажабайдал манай демократическа литературын шухала темэнүүдэй нэгэн болодог. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй тогтохдо, шэнэ үе сагай эхин, хүн түрэлтэнэй ерээдүйн гэгээн hайхан илалта болоно гэжэ манай соёлой мастернууд тоолоо бэлэй. Немец уран зохёолшод 17-дохи онhoo хойшо Совет гүрэнэй асари ехэ илалтануудай арюун нүлөөе бэеэрээ үзэhэн байха. Гитлерэй диктатурын жэлнүүдтэ Бехер Вайнерт, Бредель болон бусад түрүү уран зохёолшод ёhото Германиин бүтэн үлэлгэдэнь Бекерэй хэлэhэнэй ёhoop, «Эхэ орондоо Эхэ оронөө бусаалгадань» уран үгөөрөө туhалаа. Советскэ Союз харата муухай дээрмэдэлhээ хүн түрэлтэниие абараа. Германиин фашизмые бута hамна сохижо, бүхы арадуудта колониальна шэнэ ёhо гүрим баадхаха гэhэн империалистнуудай түсэбүүдые таhалдуулаа. Түрүүшын социалис гүрэн — СССР-эй тогтоhон ушар дэлхэйе үндэhoорнь хубилгаа. Мүнөө капиталай зонхилдог оронуудай улад зон Советскэ Союзда найданхай ажаhуна.

Советскэ Союзай үгы hаань, юун болохо бэлээб?—Уршагта дээрмэдэлгын үе саг дэлхэйе тамалжа байха hэн ха.

* * *

Совет арад мүнөө дэлхэй дээрэхи эгээн түрүү үзэл бодолтой, дээдэ зэргын соёл болбосоролтой, ехэ эрдэм болбосоролтой арад болоо. Соёл культурын талаар Советскэ Союзай нүлөөе манай орон мэдэржэ байнхай. Москватай, Варшаватай манай баталhан договорнууд энэ талаар ехэ арга боломжо манда олгоо.

Поэзиин үдэшэдэ байлсахыем hаяхан намайе уряа hэн. Хархис үзэл бодол баримталагшад үдэшын эхилхэhээ урид нэгэ памфлет тараагаад байба. Тэрээн соогоо намайе «эб найрамдалай уряалшан», «Кремлиин үнэн дахуул» гэжэ байжа нэрлэhэн байгаа. Тиимэ үгэнүүд намайе хэзээдэшье гомдохоохогүй. Юундэб гэхэдэ, эб найрамдалай түлөө тэмсээгүй hаа, совет хүнүүдтэй хани барисаа байгуулаагүй hаа, ажабайдалаа, политическэ ба литературна ажал ябуулгаяа хоохондо тоолохо байнаб. Уран зохёолшо байhан туладаа эб найрамдалай түлөө, хүн түрэлтэнэй соёл гэгээрэлэй хүгжэхын түлөө тэмсэхэб. Советскэ Союз хэды бэрхэшээлтэй ушаршье, эдэ хүсэл бодолнуудые 50 жэлэй туршада бодото дээрэнь бэелүүлжэ байнхай гээд тэмдэглэхэ уялгатайб. Иимэ агуухэ оронииие хүндэлэнгүй байжа яагаад болохо гээшэб. Түрүүшын зэргэдэ ябаха гээ hаа, гэдэргээ буляалдагшадтай зэргэлhэнэй хэрэггүй, харин урагшаа хараха, Советскэ Союзhаа жэшээ абаха шухала.

(АПН).

ТАБИН ТАБАН ОДОТО ДУУН

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта).

Бүхы эдэ амжалта илалтанууднай бүхы совет аха дүү арадуудай туһаламжаар туйлагдаа ха юм. Дээрэмнай Октябриин нэгэл наран мандана, гартамнай Октябриин туг намилзана.

Хани барисаан!.. Яаһан үнэтэй үгэб даа! СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай дүтэлжэ байһан энэ үедэ «Хани барисаан» гэһэн үгэ ямаршьеб нэгэ тангариг; тооһо халдашагүй одон мэтээр һанагдана.

США-гай Коммунис партие байгуулалсагшадай нэгэн Генри Уинстон үшөө 1934 ондо харини оронһоо ерэһэн бүлэг айлшадаар Улаан-Үдэ хото ерээд, нэгэ һургуулида орожо харахадань, буряад, ород үхибүүд нэгэ класс соо нэгэ партын саана һуугаад, ном үзэжэ һуугаа хаш. Гайхаһан, гэлыһэн Генри Уинстон тархияа һэжэрээ һэн гэдэг. Харин 1969 ондо США-гай Коммунис партиин байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан суглаанай Москвада болоходо, Генри Уинстон үгэ хэлэхэдээ, ленинскэ национальна политикын илан мандаһые зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн тэмдэглэхэ зуураа, гушан табан жэлэй саана ябаһан Буряад оромни танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа ёһотой даа гэжэ мэдүүлээ һэн.

Буряад орон... Гансашье буряадуудай бэшэ, ород, украинец, татар, чуваш, еврей, казах, азербайджан, киргиз, яхад, эвенк болон бусад яһатанай орон.

Улаан-Үдэ хотымнай нэгэ үйлсэ — Валентина Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжаар, нүхэд, ябаад үзыт! Энэ гудамжын эгээл аман дээрэ Зүүн Сибиириин соёлой дээдэ һургуули оршодог. Һаяхан тэрэ институтай студентка, Монголой Арадай Республикын түлөөлэгшэ Эрдэнэчимэг гэгшэтэй уулзажа хөөрэлдэхэдэмни, иигэжэ хэлээ һэн:

— Олон яһатанай хүбүүд, басагадаар суг һуранаб. Ута коридор соогуур ябахадаш, ород, буряад, украин, яхад, тува хэлэн дээрэ хөөрэлдэхэнь дуулдаха. Һонин даа!

Хани барисаан! Үһандашье шэнгэхэгүй, галдашье шатахагүй, хэтын хэтэдэ бутархагүй, гранит шулуун шэнги бата бэхи хани барисаан! Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай гал дүлэн соогуур батажаһан, дэлхэйн арадуудые фашизмһаа абаралсажа, Берлин дээрэ туг хадхалсаһан хани барисаан! Ямаршье сагта хажуудашни байха аха дүү арадуудаймнай халуун зүрхэн, халуун гар!

Һанана гүт, нүхэд?! Хэдэн жэлэй саана Ташкент хотодо газар хүдэлжэ, айхабтар ехэ аюул болоо һэмнай. Тиихэдэ Эхэ ороноймнай зүг, хизаар, область, республика бүхэнһөө барилгашад ерэжэ, шэнэ Ташкентые бодхоолсоо һэн бэшэ гү? Мүн тиихэдэ республикымнай баялиг — модо шэрэһэн хүндэ составууд «Түрэл Ташкентдэ — Буряадһаа» гэһэн бэшэгтэйгээр баруулжал баруулжал байгаа һэн.

«Октябриин наран,
Хани барисаан» —
гээд дабтахадам,
Ород, украин,
Оротон, грузин,
Талын буряад,
Татар, казах —
Илан мүнөө ерэһэн
Олон манай яһатан —
Арбан табан аха дүүнэр!
Аялга дуугаа татыт!

Табин табан одото жэлнүүдэй дорюун симфони — Октябриин дуун хоолойн хонгёогоор хангюурдан, агуу Ленинэй шэнээр табиһан Кремлиин часаар сагаа хэмжэн алхалая, нүхэд, урагшаа!

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ҺУРАГШАД, ТАРЯАШАДАИ ҺАЙНДЭР

Үльдэргын дунда һургуулида хүн зон һая олоороо суглараба. «Коммунизм» колхозой таряашад, механизаторнууд, һургуулиин багшанар ба һурагшад, ажахын хүтэлбэрилэгшэд эндэ байлсаа.

Колхозой главна агроном Б-Д. Д. Цырендашиев баяр ёһололой оршон байдалда сугларһан зониие түрүүшынхеэ эмхидхэгдэһэн ургасын һайндэрөөр амаршалба.

— Манай һургуулиин һурагшад жэл бүри түрэл колхоздоо туһалжа, горитой ажал хэжэ үгэдэг. Тиигэхэ зуураа, ажалай һайн дүй дүршэлтэй болоно, оньһон техникэтэй танилсана, байгаалида дурлана, — гэжэ элидхэл соогоо тэмдэглээ.

Колхознигуудай найдамтай халаан болохоор ургажа ябаһан үхибүүдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Ч. Цыбенова амаршалан, һуралсалдань амжалта хүсөөд, элүүр энхэ, Эхэ орондоо үнэн сэхэ хүнүүд болохыень юрөөгөө.

Харюутай үгэ хэлэһэн Света Гармаева түрэл колхоздоо һурагшадай туһалхаар хэзээдэ бэлэн байһан тухай мэдүүлээ.

Хүдөө ажахын ургамалнуудаар шэмэглэгдэһэн выставкээр колхознигууд ехэтэ һонирхоо. Тиихэдэ 5-дахи класай һурагшад амтан хилээмэ барижа, айлшадаа хүндэлөө.

О. ШНЕЙДЕР.

Ярууна.

БЭЛЭДХЭЛ ҺАЙНААР ҮНГЭРНЭ

Хасууртайн соёлой байшанда үдэшэ бүри залуушуул сугларжа, хатар наада, дуу, шүлэг гүйсэдхэдэг болонхой. Иигэжэ эдэнэр Агуу Октябриин 55 жэлэй ойдо зорюулһан концерт бэлдэбэ.

Нютагайнгаа зондо һайндэрэй һонирхолтой концерт харуулхын тула 25 хүн үдэр бүри репетицидэ ябажа гараа. Һайндэрэй һүүлээр аймаг дотор уран һайханай наада харалга эхилхэ юм. Тэрээндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлхэ гэжэ Хасууртайн соёлшод оролдонхой.

Уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ багша В. У. Казазаев комсомол болон залуушуулые шадамараар элсүүлжэ шадаа.

Фельдшер Лариса Сокур, Хүрбын совхозой 1-дэхи отделениин счётовод Ульяна Мартынова, хүдэлмэришэн Николай Мартынов болон бусад уран һайханай наада бэлдэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

П. ЦЫДЫПОВА.

Хори.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ЭДИР БОКСЕРНУУД ТҮРҮҮЛБЭ

Республикымнай ниислэл хотын боксёрнуудай хэр һайнаар һорилго хэжэ байһые шалгахын тулада мүрысөөн гурбан үдэрэй туршада үнгэргэгдэбэ. Спортын «Спартак» бүлгэмэй совет жэл бүри боксоор иимэ мүрысөө үнгэргэдэг заншалтай юм. Республикын дээдэ һургуулинуудай, эмхи зургаануудай спортын бүлгэмүүдэй эдир спортсменүүд энэ мүрысөөндэ уригдадаг.

Энэ удаа 1957—1958 онуудта түрэһэн хүбүүд, мүн залуу боксёрнууд, эрэшүүл шадалаа туршахын тулада олоороо суглараба. «Труд», «Спартак» бүлгэмүүдэй, «Забайкалец» гэжэ спортын клубай спортсменүүд, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай болон Зүүн Сибиириин технологическа институдуудай, горОНО-гой хүүгэдэй спортивна 3-дахи һургуулиин түлөөлэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадалсаа.

Арһан бээлэй гартаа барилан 40 гаран эдир хүбүүд ехэ мүрысөөнэй ринг дээрэ түрүүшынхеэ гараба. Нилээд олониинь яһала һайн техникэ, боксёрой шадабари харуулаа.

«Спартак» бүлгэмэй боксёрнууд олон жэлэй туршада түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын кубогта хүртэдэг бэлэй. Мүнөө жэлдэ горОНО-гой хүүгэдэй спортивна 3-дахи һургуулиин боксёрнууд эрхимлэжэ шадаа гэжэ эндэ хэлэхэ хэрэгтэй. РСФСР-эй габьяата тренер Александр Ринчинов, Николай Тухватулин, Юрий Шишкин гэгшэд эндэхи боксёрнуудые һоридог, хүмүүжүүлдэг юм. Тэдэнэрэй хүмүүжүүлһэн эдир боксёрнууд «Спартак» бүлгэмэй дамжуулгын кубогта хүртэжэ, һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулба. Тэдэнэр 59 очко абаа. Хоёрдохи һуури эзэлһэн «Спартагай» спортсменүүд 43 очкотой болоо, «Труд» бүлгэмэй арһан бээлэйтэн 20 очко абажа, гурбадахи һуурида гараһан байха юм.

48 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэн сооһоо Цырбо Жамбалов (ДСШ) түрүү һуури эзэлээ. Спортын мастер Валерий Кондаковой һоридог «Спартак» бүлгэмэй боксёр Борис Николаев Леонид Михайловые (ДСШ) илажа, 52 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэнэй дундаһаа нэгэдэхи һуурида гараба.

Хүндэ шэгнүүртэнэй дунда болоһон тулалдаан һонирхолтойгоор үнгэрөө. ВСТИ-гэй студент Борис Имеков, «Спартак» бүлгэмэй боксёр Николай Сускин гэгшэд түгэсхэлэй тулалдаанда уулзаба. Шангэ тэмсэлэй дүүрэхэдэ Борис Имековһэо (108 килограмм) Николай 27 килограммаар хүнгэн байбашье һаа, нүгөөдөөэ диилэжэ шадаа.

Залуушуулай дундаһаа «Спартак» бүлгэмэй спортсменүүд Константин Митупов (54 килограмм хүрэтэр), Константин Петонов (57 килограмм хүрэтэр), Анатолий Фёдоров (71 килограмм хүрэтэр) гэгшэд түрүүлбэ.

60 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэнэй дундаһаа багшанарай институдай студент Владимир Будажапов, Михаил Карнышев гэгшэд нэгэдэхи һуури эзэлээ. Энэ мүрысөөндэ түрүү һууринуудые эзэлһэн боксёрнуудта дипломууд, Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ шангууд барюулагдаба.

Н. ИВАНОВ,
мүрысөөнэй главна судья.

ҺОНИРХОЛТОЙ НААДАИ ЭХИЛБЭ

...Дэлхэйн экс-чемпион Василий Смыслов, СССР-тэ эгээн эдир мастер-һурагшадай дунда ороной чемпион 16-тай Александр Кочиев энэ үдэшэ урда урдаһаа хаража, шатарай хүлгын саана һууба. Ноябриин 1-дэ Москвадахи СССР-эй шатарай түбэй клубта наадагдаһан 36 партиин нэгые эдэ хоёр наадаһан байна. Смыслов ба бусад табан суута гроссмейстертэй — Борис Спасский, Тигран Петросян, Михаил Таль, Анатолий Карпов, Давид Бронштейн — наадаһан хүнүүдэй дунда наһаар бүришье залуу мастерта кандидадууд, нэгэдэхи разрядтайшуул байгаа.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ВЛКСМ-эй Центральна Комитет, Пионернүүдэй бүхэсоюзна эмхиин Центральна Совет энэ һонирхолтой мүрысөө эмхидхээ. Москвагай, Ленинградай, Киевэй, Тбилисиин, Ригын, Челябинскын пионернүүдэй ордоной команданууд энэ бүхэсоюзна турнирта хабаадалсана. Урдань эдэ ордонуудта хүмүүжэжэ, шатарай дээдын нэрэ зэргэдэ хүртэгшэд тус хотонуудай ордоной командануудые хүтэлбэрилнэ.

— Он жэлнүүдэй үнгэрхэдэ, таанад пионернүүд бэшэ болохот. Гэбэшье таанадай заримантнай гроссмейстернүүд болохо зэргэтэй,— гэжэ ахамад судья дэлхэйн экс-чемпион Михаил Ботвинник энэ мүрысөө нээхэдээ, һурагшадта хандан хэлэбэ.

— Ботвинник, Спасский, Петросян шэнги элитэ ехэ шатаршадые хүмүүжүүлхэ зорилготойгоор иимэ мүрысөөнүүд үнгэргэгдэдэг болохо юм,— гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь С. Арутюнян тэмдэглээ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. Тяжельников, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Физическэ культура ба спортын талаар комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. Колесов мүрысөө нээлгын баяр ёһололдо байлсаба.

Мүрысөөнэй эхиндэ дүрбэн зал соо сеанс эхилээ. Гроссмейстер бүхэн эдэ командануудтай наадаха юм.

Энэ бүхэсоюзна мүрысөө нээлгын баяр ёһололдо үгэ хэлэхэдээ, Михаил Ботвинник зүб байгаа: «Гроссмейстернүүд үхибүүдтэй наадахадаа, бүхы партинуудаа шүүхэ гэжэ зарим нэгэн тоолоно. Гэбэшье тиимэ юумэн болохогүй гэжэ һананаб».

Нэгэдэхи турта Михаил Таль, Анатолий Карпов Челябинскын, Ригын эдир шатаршадтай наадахадаа, хоюулаа 6:0 тоотойгоор шүүһэн байгаа. Бусад партинуудта багашуул 24-һөө 6,5 очко абаһан байха юм.

...Ленинградай 190-дэхи дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша, 15-тай Алексей Юнеев командадаа гурбадахи хүлгэ дээрэ наадахадаа, суута шатаршан Смысловһоо тунхаряагүй. Түрүүшээр Алёша нэгэ хүбүүень абаба. Дэлхэйн экс-чемпион шадамар бэрхээр хамгаалалта хэбэшье, залуу шатаршанда «шүүгдэбэ» гэжэ мэдэрхэ баатай болоо. Киевэй мастерта кандидат Леонид Заид Петросяниие шүүжэрхёо.

Хоёрдохи турта гроссмейстернүүд «бэеэ гартаа абажа», һайнаар наадаһан байна. Энэ үдэшэлэн эдир шатаршад илалта туйлажа бираагүйшье һаа, мүн лэ үсэд нэтэрүүгээр тулалдажа, юһэн партида тэнсэо (хойшолуулагдаһан арбан парти энээндэ хабаатай бэшэ).

ЧЕМПИОНАТ НЭЭГДЭЭ

ТОЛЬЯТТИ. (ТАСС). Ноябриин 1-дэ эндэ нээгдэһэн ороной чемпионадта 20 бэрхэ эхэнэр шатаршад хабаадалсана. Эндэ илажа гараһан гурбан хүн дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэдэ хүртэхын тула зоны турнирта наадаха юм.

Нэгэдэхи турта Идельчик — ороной чемпионка Левитинае, Борисенко — Мкртычаниие, Белова Рубцовае шүүгээ. Саммуль Коноплева хоёрой уулзалга тэнсэлгээр дүүрээ. Зургаан парти хойшолуулагдаа.

МҮРЫСӨӨНДЭ ХАБААДАХАЯА...

Нүхэр ёһоной мүрысөөнүүдтэ хабаадалсахаяа СССР-эй суглуулагдамал командын, залуушуулай командын хоккеистнүүд Финлянди орохоёо ноябриин 2-то Москваһаа мордобо.

— Ноябриин 4-дэ, 5-да Тампере, Хельсинки хотонуудта Финляндиин суглуулагдамал командатай наадахабди, — гэжэ манай командын ахалагша тренер В.Бобров ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэбэ. — Вратарьнууд В. Третьяк, В. Зингер, А. Сидельников, хамгаалагшад А. Рагулин, В. Кузьмин, В. Лутченко, А. Гусев, Г. Цыганков, Ю. Ляпкин, В. Васильев, Ю. Шаталов, добтологшод Б. Михайлов, В. Петров, В. Харламов, А. Якушев, В. Шадрин, Ю. Блинов, А. Бодунов, В. Анисин, Ю. Лебедев, В. Шалимов, С. Капустин гэгшэд эдэ мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаха юм.

Ноябриин 3-да, 5-да СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал команда Лаппенрант, Форса хотонуудта Финляндиин үетэн сасуутантаяа уулзажа наадаха. Тренернүүд Н. Эпштейн, Ю. Баулин 20 эдир хоккеистые абажа ошобо. Тэдэнэй эрхимүүдынь ерэхэ жэлэй март һарада Ленинградта эдиршүүлэй дунда үнгэргэгдэхэ Европын чемпионадта хабаадалсаха байна.

(ТАСС).

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО: ХИЛЫН ГААНАҺАА

БУЭНОС-АЙРЕС

СССР — бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө тэмсэдэг арадуудай түшэг тулгуури

ТАСС

«Советскэ Союз хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүн национальна асуудалые шиидхээд, ...революциин урда тээ дарлалта мүлжэлгэ доро, үгытэй ядуу байдалтай байһан нацинууд эрхэ сүлөөтэй, аха дүү холбооной бүрин эрхэтэ гэшүүд болоо» — гэжэ, Агуу Октябриин социалис революциин 55 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Аргентинын Коммунис партиин Центральна Комитедэй тунхаглаһан хандалга дотор хэлэгдэнэ.

Хүдэлмэришэн анги, бүхы совет арад агуу Ленинэй партиин хүтэлбэри доро жаргаад, урдань хүнэй гаталаагүй замаар эрэлхэг зоригтойгоор дабшана. Эдэнэр граждан дайнда илажа гараад, һандарһан экономикоёо һэргээмсээрээ соёлой хубисхал хэжэ, социализмын материальна үндэһэ һуури байгуулаа.

Совет хүнүүд гайхамшаг баатаршалга гаргажа, Гитлерэй шунахай сэрэгшэдые һамна бута сохёо һэн, — гэжэ тэрэ документ дотор саашадаа хэлэгдэнэ. Дэлхэйн 2-дохи дайнай һүүлээр совет хүнүүд арадайнгаа ажахы һэргээгээд, хүгжэлтэ түтэс социалис общество байгуулаа.

Советскэ Союз, бусад социалис оронууд эрхэ сүлөөгэй, национальна бэеэ дааһан байдалай, социализмын түлөө арадуудай тэмсэлдэ бата найдамтай түшэг тулгууринь болоно.

ХАНОЙ

ДРВ-дэ унагаагдаба

ТАСС

Октябриин 29—30-да ДРВ-гэй Нгеан, Хатинь провинцинуудай, Винь-линь зоһын һуурин тосхонуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодохо үедэ эндэхи патриодууд США-гай гурбан самолёт буудажа унагаатаа.

НЬЮ-ЙОРК

СССР-эй дурадхал зүбшэн хэлсэгдэжэ байна

ТАСС

Энэ сессиин зүблэхэ зүйлэй гол асуудалые — «Уласхоорондын харилсаанда хүсэ хэрэглэхэгүй ба ядерна зэбсэг хэрэглэлгые хэтэдэнь хорихо тухай» Советскэ Союзай оруулһан дурадхалые ООН-ой Генеральна Ассамблей зүбшэлжэ эхилбэ.

СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Я. А. Малик энэ асуудалаар Советскэ Союзай хараа бодолые пленарна заседани дээрэ тайлбарилаа.

Уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха хэрэгтэ туйлагдаһан амжалтануудые бэхижүүлхэ, шахардуу байдал һуларуулха, шэнэ дайнай аюул сараха гээшэ илангаяа шухала байна гэбэ. Совет үүсхэл бүхы арадуудай, бүхы гүрэнүүдэй, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада харюусана гэжэ Я. А. Малик тэмдэглэбэ. Хүсэ хэрэглэхэгүй ба ядерна зэбсэг хэрэглэлгые хэтэдэнь хорихо тухай ООН-ой шиидхэбэри наринаар сахиха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэй.

ВАРШАВА

Албанай хэрэгээр айлшалалга

ТАСС

Бангладешэй Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Абдус Самад ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Стефан Ольшовскиин уряалаар, албанай хэрэгээ Польшын Арадай Республикада ерэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙ

ТАСС

Колониальна оронууд ба арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохо тухай декларации бодото дээрэнь бэелүүлхэ асуудалые ООН-ой Генеральна Ассамблей зүбшэлжэ дүүргэбэ.

Колониализмда эсэргүү тэмсэлэй саашанхи замууд тухай хэдэн тогтоол Ассамблей баталан абаа.

Португалиин, Урда-Африкын Республикын правительствануудтай, Урда Родезиэдэхи хархис засагтай харилсаа холбоогоо үргэлжэлүүлжэ байгаа гүрэнүүдэй политика тогтоол дотор эрид шангаар буруушаагдана.

НЬЮ-ЙОРК

Индохитадтахи байлдаанууд

ТАСС

Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ Урда Вьетнамай элдэб нютагуудта болоһон байлдаануудай үеэр Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд сайгон дахуул армиин бэхилэлгэнүүдтэ 117 дахин добтолбо.

Түбэй хада гүбээлиг газарта шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Ноябриин 2-то Плейку хотоһоо баруун-урдуур 45 километртэ шэбээлһэн сайгон «рейнджернүүдэй» ехэ баазые — Дыккое патриодууд эзэлэн абаба.

Хэдэн үдэрэй турша соо замхаһанайнгаа һүүлээр Сайгон хото шадар шанга тулалдаанууд боложо эхилбэ. Урда Вьетнамдахи США-гай агаарай-сэрэгэй ехэ бааза — Таншоннядта патриодууд добтолоо.

Домбото губи талада Лаосой Арадай-сүлөөлэлгын армиин ба хархис хүсэнүүдэй хоорондо шанга тулалдаанууд болоно. Ноябриин 2-то Намтрунгбак гэжэ тосхониие патриодууд эзэлэн абаа. Эндэ болоһон байлдаанудай үеэр генерал Ванг Паотой «тусхай хүсэнүүдэй» 300 гаран солдат айһан мэгдэһэндээ Таиланд руу зугадан ороһон байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын нютагуудые американ авиаци бомбодожо үргэлжэлһөөр. Ноябриин 1-дэ Хатинь провинциин захиргаанай түбые, Тханьхоа, Нгеан, Хатинь, Куангбинь провинцинуудай хүн зоноор олон нютагуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодобо. Нгеан, Хатинь провинцинуудай эрье шадарай нютагуудые американ далайн-сэрэгэй флодой корабльнууд буудаһан байна. Бомбодолгонууд ба буудалгануудһаа уламжалан, байрын гэрнүүд, ажахын барилганууд һандаргагдаа, амгалан зоной дундаһаа олон хүн алуулаа.

ХАНОЙ. (ТАСС). Октябриин 31-дэ Куангбинь провинци худар добтолһон американ үшөө нэгэ самолёдые патриодууд буудажа унагааба. Тиин ДРВ-гэй газар нютагуудта добтолоод, буудаган унагаагдаһан американ самолёдуудай тоо 4.027 болобо гэжэ ВИА агентство мэдээсэнэ.

ДЕЛИ

«Ази-72» гэһэн уласхоорондын яармаг

ТАСС

«Ази-72» гэһэн худалдаа наймаанай уласхоорондын 3-дахи яармаг Индиин ниислэл хотодо нээгдэбэ. Индиин бэеэ дааһан байдалтай болоһоор 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан энэ яармагта дэлхэйн табан түбиин таби шахуу орон хабаадалсана. Советскэ Союз ба социалис хани харилсаата бусад оронууд тэдэнэй дунда бии. Индиин премьер-министр Индира Ганди яармагые нээбэ.

САНТЬЯГО

Чилиин шэнэ правительство

ТАСС

Шэнэ правительство бүридүүлһэн тухайдаа Чилиин президент Сальвадор Альенде соносхоо. Коммунис, социалис ба радикальна партинуудай «Арадай нэгэдэмэл ябуулга хэдэг хүдэлөөнэй» (МАПУ), Чилиин ажалшадай профсоюзай нэгэдэмэл түбэй (КУТ) түлөөлэгшэд, ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд тэрэнэй бүридэлдэ ороно. Социалистнууд Клодомиро Альмейда, Хосе Тоа гэгшэд гадаадын хэрэгүүдэй ба национальна обороны министрнүүдэй тушаалнуудтаа үлэбэ. Коммунист Орландо Мильяс финансын министрээр дахин томилогдоо. Коммунист Серхио Инсунса юстициин министр болобо. Чилиин армиин командалагша генерал Карлос Пратс дотоодын хэрэгүүдэй министр болоо.

НЬЮ-ЙОРК

США-гай президентдэ зорюулагдаһан уряа

ТАСС

Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай Вьетнамай Демократическа Республикатай хэһэн хэлсээндэ саг дары гараа табихыень США-гай президент Р. Никсониие уряалһан тогтоолые Дейтон хотын (Огайо штат) муниципалитет һайшааба. Онсо ябуулгануудай бүлэглэл гэдэг дайнда эсэргүү нийтын эмхи энэ тогтоолой проект зохёожо табихадань, тэрэниие хаража үзэхын тула зорюута байгуулагдаһан комисси олонхи хубииень дэмжэһэн байна.

Сири болон Ливанай газарта дээрмэдэлгын дай хэжэ ороһон Израилиин засагаархид Палестиныы зондо туһа хүргэһэн араб оронуудта үшөө добтолго хэхэеэ байһанаа мэдүүлнэ. «Палестиныы арад зониие үгы хэхэ» гэһэн зэрлиг түсэбөө дүүргэхэ гэжэ Израиль хараалан хай. Харин ямар аргаар энэ түсэбөө дүүргэһэн тухайнь энэ зураг дээрэ юунһээшье тодоор харуулагдана. Тир город орожо ябаһан машиные Израилиин патруль зогсооһон байгаа. Хоёр хүндэнь документ үгы байба. Тиихэдэ офицерэйнгээ захиралтаар танк, машиные досоонь һууһан хүнүүдтэйнь даражархёо.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Республикын ажалшадай ажалай бэлэгүүд» гэһэн нийтэ гаршаг доро материалнууд толилогдобо. Агуу Октябриин 55 жэлэй ойн хүндэлэлдэ. РСФСР-эй ба БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшүүлэй хэлэһэн үгэнүүд.

Гурбадахи хуудаһанда. Агуу Октябриин һайндэртэ, арадуудай хани барисаанда зорюулагдаһан материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Хилын саанаһаа. Нютаг нютагай һонинууд. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — **Үнгэтэ телевидени.** «Будильник» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан программа. 13.40 — **Үнгэтэ телевидени.** «Хүгжэмтэ киоск». 14.10 — **Үнгэтэ телевидени.** «Киноаяншалагшадай клуб». 15.10 — Искусствын уран бэлигтэнэй концерт.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

16.15 — «Совет сэрэгшэ» гэһэн киножурнал.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

16.25 — «Далайн дуун» — уран һайханай фильм («Мосфильм» — Бухарест» —Румыни). 17.50 — «Приморинхид». Гурбадахи дамжуулга. 18.20 — **Үнгэтэ телевидени.** «Бидэ Ока мүрэнэй эрьеһээбди» — телевизионно фильм. 19.00 — «Время» — информационно программа. 19.30 — **Үнгэтэ телевидени.** «Тринадцать стульев» гэһэн шог ёгто дамжуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

20.40 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряад хэлэн дээрэ). 20.55 — «Миссия в Кабуле» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.05 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

22.15 — **Үнгэтэ телевидени.** «Меж высоких хлебов» — уран һайханай фильм. 23.35 — **Үнгэтэ телевидени.** Владимир Атлантов дуулана.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 6[illegible] зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 6[illegible] культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 6[illegible] информации — 34-05, общественная приёмная — 5[illegible] машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 ● Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02484. Заказ № 1375.